

შ ი ნ ა ხ რ ს ი

უ უ რ ხ ა ლ უ „ ქ ე ჭ ი დ ლ ი ს ა .

I	ვანო სკოლიდან ბრუნდება (სურათი)	594
II	ონაგარი. ლექსი შით მდგმელისა	595
III	პატარა ხუროთ მოძლვარი. ებ. გაბაშვილისა	597
IV	უ ც ნ ა უ რ ი თ ა ნ ა შ ე მ წ ე . კ უ დ რ ა ჭ ა ს ი	599
V	ქრისტე ღმერთი და ყმაწვილი. განთ საათაშვილისა.	602
VI	მებადურის ვაჟი-შვილი. ზღაპარი (დასასრული)	
	შეკედვიშვილისა.	607
VII	მამედას ტურა (ფრანგულიდან) ა. ა—ი	616
VIII	წვრილმანი: გამოცანები, ზმა. ანაგრამა	622
IX	ნისლი. ლექსი გ. ქუჩიშვილისა	624
X	ოჯახის ერთგული (თარგმანი) ანიკოსი	625
XI	გალილეი. (რუსულიდან) ან. წერეთლისა.	629
XII	ღიღების მაძიებელი (დასასრული) ალ. ფ-სი	632
XIII	ნავთის წყაროები. ბუნების მეტყველების მოუფარესი.	639
XIV	ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა. (თომა-ალვა ედისონი). შემდეგი	645
XV	წვრილმანი: მეფე ერეკლე და გლეხი, შარადა, და გასართობი	653

**კ უ პ ი ლ ი ს 1913 წ ლ ი ს ხ ე ლ ი ს მ ო მ წ ე რ ლ ე ბ ს
გ ი ს ა ც უ რ ნ ა ლ ი ს ფ ა ს ი გ ა დ ა ხ დ ი ლ ი ა ქ ვ თ
ს ა ჩ უ ქ რ ა თ დ ა უ რ ი გ დ ე ბ ა თ
დ ა ს უ რ ა თ ე ბ უ ლ ი წ ი გ ნ ი .**

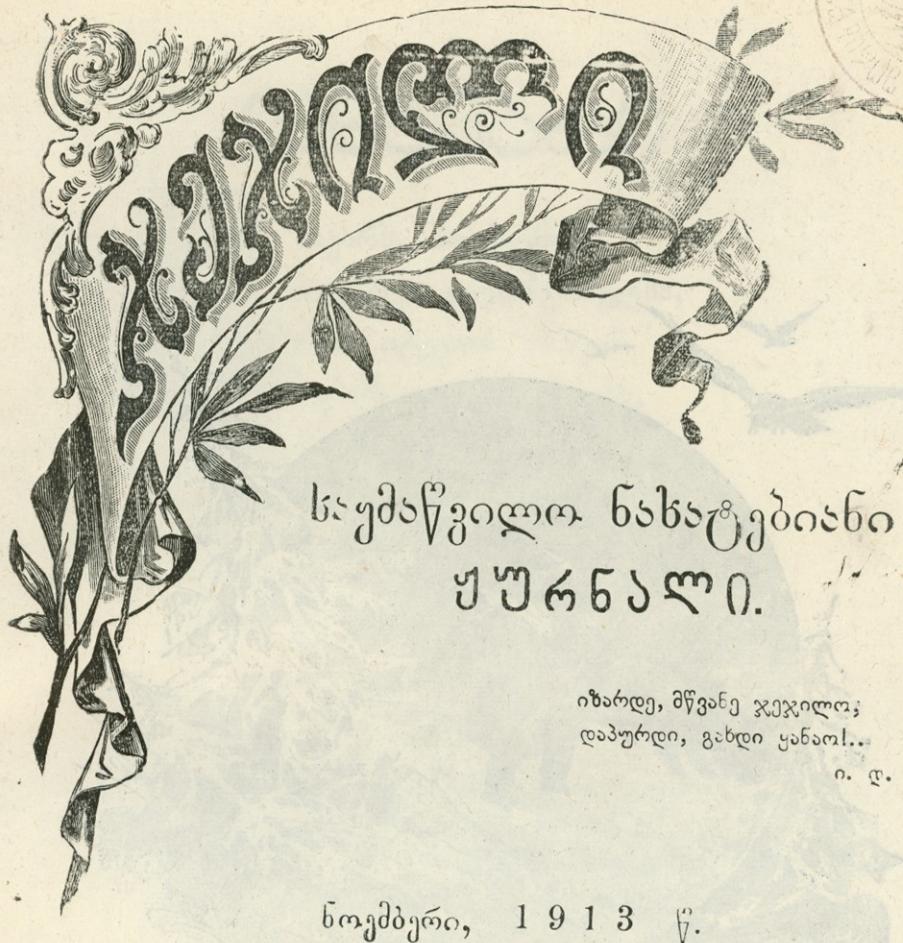
ჩ ვ ე ნ ი გ ე გ მ ი რ ე ბ ი

კ უ პ ი ლ ი ს რ ე დ ა ქ ც ი ა შ ი ი ს ე ი დ ე ბ ა ა ს ლ ა თ დ ა ბ ე ჭ დ ი ლ ი :

მ ც ე ნ ა რ ე ე ბ ი დ ა ც ხ ო გ ე ლ ე ბ ი

ც ხ ე ლ ი ქ ვ ე ნ ე ბ ი ს ა . (დ ა ს უ რ ა თ ე ბ უ ლ ი)

ფ ა ს ი 35 კ ა პ .

იზარდე, მწვანე ჯეჯილო;
დაპურდი, გახდი ყანაო!..

ი. ლ.

ნოემბერი, 1913 წ.

♦ გელიტადი მეოცდაოთხე ♦

თბილისი
ელექტრომშეჭდავი „შრომა“, მუხრანის ქ. № 12.
1913

განო სკოლიდან ბრუნდება.

ო მა პ ა რ ი

ნავარს, მოუსევნარს,
ხელუფეს დაუდრკომელსა,
რომ იტევიან ეშმაკის
მუძასა და მშრომელსა,

სწორედ ასეთი არის
ჩვენებიანთ ალექსი,
იმისთვის სულ ერთია
ჯავრობა და ალექსი.

მეტის მეტი ანცია,
მეტის მეტი კუმტია,
მეტ სახელათა ჰქვიან
„ჭიჭეინა“ და „მუმტია“.

რასაც კი მოახელებს
სუსელაფერსა ლეწავს,
თვალებს დააბრინალებს,
კბილებს თეთრათა კრეჭავს.

ეველაფერი დაფლითა,
ვინც რა გამოუჩინა,
ადარაფერს აუენებს
ეს ზაქი და ფუჩინა.

სულ აჭარ შეგვარჩინა
არც სანთელი, არც შუბა,
წუმწუმები დაგვიწვა,
კოლოფები დაფუბა.

ଜୀବିଦ ଦା ଶୁଣୁଣି,
କଲାଦୟ ଧାରୁତ୍ତନାମୀ,
ଗାନ୍ଧ ପାହିବେ କିମ୍ବା ରାମୀ
କାଳମିଳିବେ ଧାରୁତ୍ତନାମୀ?

ଶୈରିଚ ଅରାଜ୍ୟେରେ ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ,
ଖୁମାରା ପାରି ଶୁଣିଲାନୀ;
ପଦ୍ମମିଳିବାନ ଅର ପଦ୍ମମିଳିବାନ
ମହିମାନାତ ମେଲାନା!

ତୁ ପକିତକେତ ଧାକ୍ଷେତିଲିଲି,
ମନ୍ଦିରମାନେବେଳିରେ: ପିଣ୍ଡିଲ,
ମମା ପ୍ରମୁଖିଲାତ ମାଦ୍ରେଷ୍ଟିଲିବେ,
ଏହି ଶୈରିଚ ଦା ପଦ୍ମିଲ.

ପୁଣ୍ୟପୁଣ୍ୟକ୍ଷେତ୍ରା ନେତ୍ରକଳାମୀ
ପ୍ରିଥିମୁତ୍ତିରିତ ପ୍ରିଥିମାଲିବେ,
ତୁ ଆଶିରିଦା ପୂର୍ଣ୍ଣିନା
ପ୍ରିଥିମାଲିବେ ଦା ପ୍ରିଥିମାଲିବେ.
ଏହି କିମିଳି, ରାମ ଅମ୍ଭାଦିଲିବେ
ପାରିଗୁର ଧାକ୍ଷେତିଲିଲିବେ
ଦା ରାମିଲ ଅଗଲେଜିନେବେ
ମାତ୍ରିକାଲିବେଲି ପଦ୍ମିଲିବେ.

ଜ୍ଞେର ଦାଶମ୍ବୁଦୀ ଶାତ୍ରାରୀ,
ରାମଦେଶାଙ୍କ ଧାରିକରିଦିଲିବେ
ତାମିଳ ଶାକ୍ତିରିଯିଲିବେ,
ତମିଳ ଧାରିରିଦିଲିବେ.

ଶିଳ ମନ୍ଦିରିଲିବେ.

— ა ღ ა ჩ ხ ს — ი დ ა მ ი ს ა მ ე ბ ი ს ა მ ე ბ ი —

პატარა ხუროთ-მოძღვარი

(აზრი რუსულიდან)

ა ვ შ ვ ე ბ ი დ ა ღ ა ნ ქ უ
ბ უ ლ ნ ი ს ხ ე დ ა ნ ფ ა
ნ ჭ ა რ ა მ ი . — ნ ე ფ ა , რ ა ღ
ა რ ი ს ჩ ე გ ნ ი ბ ა ღ ჩ ა შ ა ვ ა
მ ო რ თ უ ლ ი ?

ც ა ზ ე დ ნ ი ს ლ ი ა გ ა დ ა კ რ უ ლ ი ,
მ ზ ე ა რ ს ა დ ა ს ხ ა ნ ს , მ ს ი ლ ი თ
წ ვ ი მ ა ა გ ა რ ს მ ო დ ე ბ უ ლ ი ! მ დ ე ლ ი
გ ა ვ ი თ ლ დ ა , ტ უ რ ფ ა ე ვ ა ვ ი ლ ი ნ ი
თ ა ვ დ ა ხ რ ი თ ს დ გ ა ნ ა ნ , ა რ შ ე ს ც ი ნ ი ა ნ მ ზ ე ს , უ ბ ე დ უ რ ნ ი !

რ ა ს ა მ ი ნ ე ლ ი ა , რ ა მ ო ს ა წ ე ე ნ ი ა ე ს შ ე მ ო დ გ ა მ ი ს
მ ო კ ლ ე დ ღ ე ბ ი ! პ ა ტ ა რ ა ა ნ ი ც მ ო წ ე ე ნ ი ლ ი ა , ა ღ ა რ
ი ღ ი მ ი ს , ტ ი რ ი ლ ს ა პ ი რ ე ბ ს . ბ ა ღ მ ი მ ა ს ჭ ე რ ნ დ ა ლ ა ს
მ ა ზ ი ქ ა ს ი დ ა ქ ა ს ი ს წ ი ნ ა ლ ა მ ა ზ ი ბ ა ღ ი გ ა დ ა ჭ ი ა
მ უ ლ ი , ქ ა ს მ ი კ ი ი ჯ დ ა თ ვ ჭ ა მ ო რ თ უ ლ ი , გ ა მ ო ჭ ი ა
მ უ ლ ი .

— ჩემი სახლი, ანო ამბობდა — ისე შაგრათ სდგას,
ისე მკვადრია, რომ მას ვერ დაქცევს თვით მტრისა
ხელი, ვერცა ავდარი და ვერც ვერაგი ქარიშხალი
შემოდგომისა!

— ხუროთ — მოძღვარო, ნუ ბაქიაობ, მე მას უთხა-
რი.

— აბა, შეხედე მთას მოხუშულსა, როგორ მწერა-
ლია, როგორ მავია და გატვრინული:

წვიმის დაუშვებს, ნიაღვარი თქებს წამოიღებს და
შენ ხუსულას სწრაფლ თან წაიღებს!

— რას ამბობ, მამა! ის მაგარია და ავდრის მა-
ლა თავს ვერ გაუტეხს!

დილა გათენდა, ანო ფანჯარას მიუხსლოვდა:

— რა საშინელი დარია, ბალში ნისლია, არა-
ფერი სჩანს, წვიმის გუბეები აქა იქა სდგას. ქოხი?
სად არის ქოხი? ჩემი ნაშენი, რატო არსად სჩანს?
ვაი, დედილო, ეს რა მოსვლია? დახე, ჟაჭერალი მი-
წას გაჭერია, ტალახი, ქვიშა ზედ გადაჭერია. ვაი
თვალებო, ვაი თვალებო, ამას რას ვხედავ! ჩემი თო-
ჯანაც წეალს წაუდია და მთლად გასვრილა! ვაი,
დედილო, ვაი დედილო!“

— კმარა, ანოჯან! ნუდარა ტირი, ხუროთმო-
ძღვარო, მაგარის ქოხის! შემოდგონისა მძაფრისა ქა-
რებსა ვით გაუმლებდა ხუსულა თხელი!

გაზაფხულზედ კი კვლავ ააშენე, სასახლე შენი!

ისე ააგე, ისე გასჭედე, რომ მართლა იუვეს და-
უქცეველი!

ეპ. გაბაშვილი.

უცნაური თანაშემწე

ლენეს ძალიან უუგარდა თავისი
ბოსტანი.

ჯერ ხუთი წლისა არ იქო ელე-
ნე, რომ დედას მოჰქავდა ხოლმე
ბოსტანში და იქ ერთათ სთესავდენ
ცერცვს, მუხუდოს, ლობიოს და
სხვას. მალე ელენემ მარგვლაც ის-
წავლა და ისე კარგათ არჩევდა ახ-
ლათ ამოსულ კიტრს, კომბოსტოს,
ხახვს, რომ არ შესცდებოდა და
უგარების ბალასთან ერთად არ ამოჰკლევდა.

როცა ელენე რვა წლისა გახდა, მამამ ბოსტნის
გვერდით ჰატარა ალაგი მოთოხნა, გააკეთა იქ რვა
ჰატარა კვალი და უთხრა ელენეს:

— აი, აქ იმდენი კვალია, რამდენი წლისაცა ხარ.
ეს შენი ბოსტანი იქნება, დათესე რაც გინდოდეს და
შენ თითონ მოუარე.

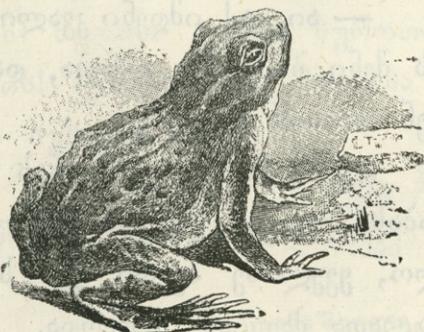
დედამ მისცა გოგონას თესლი და ელენე მუშა-
ობას შეუდგა: დათესა მუხუდო, ბოლოკი, სტაფი-
ლო, ეველაზე ბევრი კი სალათა, რადგან მამას
სალათა ძალიან უუგარდა. რამდენსამე ხნის შემ-
დეგ ელენეს ბოსტნის მწვანეთ დაღანი გაჰქონდა.
გაზაფხული წვიმიანი იქო და ბოსტანში ეკელაფერი

მშვენივრათ ამოდიოდა, საჩაბ ელენებ ერთხელ ბოსურანძი რაღაც ზიანი არ შენიშნა: ვიღაცა სჭამდა კი ტრის ფოთლებს, ცერცვის კვირტებს; მეტადრე გას ფუჭებული იქო მშვენიერი ახალი სალათის ფოთლები. დიდი სანი უკირკიტა ელენებ თავის ბოსტანს და ბოლოს მიხვდა, რომ იმის ბოსტნის მტერი ლოსკონა ეოფილა. დღისით ლოსკონები ფოთლებში იძალებოდენ, საღამოობით კი გამომვრევ ბოდენ და მოჟევებოდენ იქაურო.

ბის განადგურებას. ბევრი ეცადა, ბევრი იფიქრა ელენებმ, როგორ მოემორებინა ეს თავის ბოსტნის მტრები, მაგრამ ვერა გააწეო რა.

მამა ხედავდა, რომ ელენე სწუხდა და უთხრა: — გინდა გიმოვო ისეთი თანამემწე, რომელიც გიმველის მტრების გაწევეტას. მაგრამ ვაი თუ არ მოგეწონოს ის თანამემწე, რადგან მალიან ულამაზოა და იქნება შეგეშინდეს კიდეც მისი. უნდა გითხრა კი, რომ ის უწეინარი და კეთილია, არც კბენა შეუძლია, რადგან კბილები არა აქვს.

სადილთ უკან მამამ
დიდი გომბეშო დაიჭირა
და თავის გოგო
ნას მოჟევგარა. სქელი,
თვალებ გადმოკარკლუ
ლი იქო. ელენეს ისე
არ მოეწონა გომბე
შო, რომ არ უნდოდა
შეეშვა თავის კოხტა ბოსტანში, მაგრამ სამიალთხი

დღის შეძლებ შეამჩნია, რომ ლოკოპის ები იძღვნი აღარ
იუგნ და ერთ კვირაზე სულაც გაწევდენ. ამის გამო
ელენე შეურიგდა საზიზღარ გომბეშოს და შეეჩია კი
დეც. ცნობის მოუვარეობით მინჯავდა ხოლმე მას.
ულამაზო, მაგრამ ჰქვიანი გომბეშო გრძნობდა, რომ
ელენე არაფერს დაუმავებდა და არ ეშინოდა მისი.
იმასთან სჭამდა ხოლმე ლოკოპინებს და ჭია—დუას.
ელენე სან და სან რძეს მოუტანდა, გომბეშო დიდი
სიამოვნებით სვამდა რძეს და თავის ახალ სახელსაც
შეეჩია. როგორც კი ელენე დაუმასხებდა: „უშნო, უშნო,
სადა სარ“, ის მაშინვე ამოხცებოდა ბალახიდან.

—ეს ჩემი თანამემწერა, ამბობდა ელენე, — ეს რომ
არ გამჩენოდა, მამილოს ვეღარ დაუკრეფავდი ხოლმე
ახალ-ახალ, გემრიელ სალათას.

კუდრაჭა.

(ბიკოვიდან)

ქრისტე ღმერთი და ემაწვილი.

ლეგენდა.

ეს მოხდა მაშინ, როდეს
საც ქრისტე დედამიწაზე
ცხოვობდა, ბოროტებისა
სავან დევნილი და მათ
გან განწირული სასიკვდი-
ლოთ.

ერთხელ ქრისტე გზათ
მიდიოდა, მწარეთ ტიროდა
და ჩიოდა ადამიანის გულ
ქვაობაზე.

საშინელი სიცხე იდგა.
ქრისტე მიუახლოვდა გზა-
ზე მდგარ მუხის სეს და
მის ჩრდილში დასასვენებ-
ლათ დაჯდა და თავი და-
აურდნო მუხლებზე.

— ო, სალხო! —

ამბობდა ის, — როდის
მოლებება თქვენი გუ-
ლი, როდის გახდებით

ჰველას შემბრალებელნი! მე ვდადადებდი: „მშიერი ვარ“,

მაგრამ თქვენ არ მაჟამეთ... „მწეურიან“ მეთქი, მაგრამ თქვენ არ მომაწოდეთ წეალი..., „არა მაქვს ბინა“ მეთქი, მაგრამ თქვენ არ მომეცით ბინა. ო, ხალხო, როდის მოაღწევს თქვენაძდის ტანჯულის ხმა.

ქრისტე სდემდა... გეგონებოდათ მას ღრმათ სძინავსო, მაგრამ მას არ ეძინა. ქრისტემ იგრძნო, რომ ვიღაცის ხელი ნაზათ შეეხო მას და თავი მაღლა აიღო. მის წინ იდგა ბავშვი... პატარა, საცოდავი არ სება, კუზიანი, მასინჯი. ბავშვს ერთი ხელით ეჭირა დაკონკილი ტანთსაცმელის კალთა, მეორეთი კი თას ხის ჭამი.

— ბავშვო — უთხოა ქრისტემ, — შენ ვინა ხარ? ან რა ვინდა ჩემგან?

— მე ღარიბი მიწის მუშის შვილი ვარ, უპასუხა ბავშვმა — გავიგონე, რომ შენ ამბობდი: „მძიერი ვარ, მწეურია, არა მაქვს ბინა“ მე მაშინვე გავიქცევ ქოხი, ავიღე პური, რომ სიმშილი ავაცდინო... ბავშვმა გამოიღო უბიდან პური და მიაწოდა ქრისტეს.

— აი ჭამიც, ამითი შეგეძლება წელის დალევა მახლობელ წეაროდან და როცა სიმშილს და წეურვილს მოიკლავ, მაშინ მე წაგიუვან მამიჩემის ქოხი და დაგიგებ ფოთლების ლოგინს, რომ მოისვენო.

ქრისტე წამოდგა, თავისი ღვთიური ხელი ბავშვს თავზე დაადო და თქვა:

— კურთხევა იუოს შენზე, ბავშვო! კურთხეულნი იუვენ უგელა, ვინც შენსავით გულ ლიმობიერია... ხვალ, როდესაც ჩემი შეგირდები მკითხავენ: „მასწავლებელო, სად წავიდეთ პასეკის სადიდებლათ“? მე

უპასუხებ: „წავიდეთ იძ თავშესაფარში, სადაც მოწეა-
ლე ხალხია“, და მოვიუვან მათ მამი შენის ქოხში.

ქრისტემ გამოართვა ბავშვს ჰური და სთქვა:

— ამ ჰურს მე გაუეოფ ჩემს შეგირდებს და გმტ-
ევი: „მიიღეთ, ეს ჰურია ღვთის წეალობისა“ და ამ
მით დავალევინებ მათ წეალს, იმიტომ ორმ ეს კა-
ჯამიც ღვთის წეალობაა სად არის ის წეარო!

— მალიან ახლო, კლდის მირშია!

— წამიუვა იქ, უთხრა ქრისტემ.

როდესაც ისინი მივიდენ წეაროზე, ქრისტე მიუ-
ბრუნდა ბავშვს, მიუთითა მოკამკამე წეალზე და
უთხრა:

— აი სარკე, რომელშიაც იუურებიან ცის ვარ-
სკვლავნი! ბავშვო, ჩაიხედე ამ ცის ვარსკვლავების
სარკე.

ბავშვმა ჩაიხედა წეალში და განცეიფრდა თავის
სახის სილამაზით, მან იგრმნო, რომ ტანით მშვე-
ნიერი გახდა.

— ო, საკვირველებავ, საკვირველებავ! შეჭერია
გახარებულმა ბავშვმა.

— ეს საკვირველება — ღვთის წეალობაა! ბრძანა
იესომ — ეს ღვთის წეალობა იქნება ღდეიდან უველა
იმათვის, ვინც შენებრ გულკეთილი აღმოჩნდება, უვე-
ლა მახინ ჯს ღვთის წეალობა მისცემს სიმშვენიერეს.

და მას შემდეგ ქრისტეს სიტუვები უოგელოვის
მართვდებიან...

(თარგმანი)

ვანო სათაშვილი.

თეთრს საჩუქარი.

მტავი სად იყარგები ხოლმე უოველ
დღე, ეკითხებოდა მამა თავის ცხრა.

წლის გოგონას — ოოგორც კი გაკვეთილებს მორჩები
სადღაც გაქრები. გუშინ, სადილობის დროს მთელი
საათი გემებდით.

— მამილო, ირაკლის დღეობამდის ნუ მკითხავ
სადა ვარ ხოლმე — მერე კი ჟელაფერს გიამბობ,
უთხრა მუდარებით ხუჭუჭ თმიანმა ფეფომ.

მამამ შეჭრიძა და გაიფიქრა: ნეტავი რა საჩუ-
ქარს უმზადებს; ეს კუდრაჭა ირაკლია?

ირაკლის დილა ადრიანათ გამოედგიძა თავის
დღეობაში. ის მოელოდა საჩუქრებს და მსიარულათ
გამოიუურებოდა. მამამ პატარა თოფი და ქარუნე-
ბიანი აღვირი მიულოცა, დედამ ნახატებიანი წიგნი
მისცა.

— აბა, ესლა მე წამომეუვ განახვო, რა საჩუქარი
მოგიმზადე — უთხრა ფეფომ ირაკლის და პატარა კა-
ლათით ხელში ბაღისაკენ წაიუვანა. მამაჯ უკან გაჭ-
უვა. ბაღში ბაგმვები ტბის პირას დიდ ხის ქვეშ დას-
ხდენ. ირაკლი წნობის მოუგარეობით შესცექეროდა ფე-
ფოს და ელოდა მისგან საჩუქარს. ფეფომ კალათიდან
პატარა ზარი ამოიღო და დააწერიალა, წკარუნზე
ტბაზე ამოცურდენ თითო თითოთ თევზები და ფეფო-
საკენ გამოექანენ. ფეფომ აიღო ხელში პურის ნატე-
ზი და თევზებს ნამცეცები გადუქარა.

დმერთო, რა კარგი სანახავი იუღ! თევზები
მიესივნენ ნაძლევებს, ერთმანერთს არ აცლიდენ,
ჩხუბობდენ, ფეფოსი არ ერიდებოდათ, არ ემინოდათ.

— აი, ეს ჯადოსნური ზარი მიჩუქებია შენთვის.
როგორ მოგწონს? როდესაც კი მოინდომებ ამ ლამა
ზი, ჰატარა თევზების ნახვას, მოდი ხოლმე აქ და
შენ დაწერუნებაზე გამოჩნდებიან.

ირაკლის სიხარულს სამზღვარი არა ჰქონდა,
ეხვეოდა და ჰყოცნიდა ფეფოს.

— სხვაგან წელის ჰირას რომ დავაწერუნო ეს
ზარი, იქც ამოვლენ თევზები? ეკითხებოდა დას ირა-
კლი.

— არა, მამიავ, იქ ხომ ასეთი ნასწავლი თევს
ზები არ იქნებიან! მე მთელი თვის განმავლობაში
დავდიოდა აქ უველ დღე. უწერუნებდი ზარს და
ნაძლევებს უერთდი. თევზები მიეჩიუნ წერუნზე ნაძ-
ლევების ჭამას და გაიგებდენ თუ არა ზარის ხმას,
მამინვე ამოცურდებოდენ.

— კიდევაც იმიტომ ვერ გზოულობდით, უთხრა
მამამ — სწორეთ კაი მოგონებაა, წავიდეთ უამბობენ
უფროსს მმას სოსოს, ისიც მოინდომებს ნასწავლი
თევზების ნახვას.

მებაღურის გაუი-შეილი.

(დასასრული.)

კარი მეორე.

I

ვლაბ იარა ბევრი ერმამან,
მიადგა ერთს ციხე-ქალაქს,
თავი ცის-თვის მიებჯინა
დაჭურებდა ძირს ქვეუანას.
გვერდს მდინარე ჩაურბოდა
მხიარულის კისკისითა,
ამაუობდა, კვეხულობდა
მაწალ ციხე-ქალაქითა.
იმ ციხეში ქალი იუო
ტურფა და მზეთუნახავი,
მთელი ქვენის საქებური,
საკვირველი სანახავი.
მაგრამ მისი მიჯნურობა
გერვის მიჭხვდა სანატრელი,
ვერ გამოჩნდა ისეთი ერმა,
გამხდარიუო მის ძფლობელი.
ქალი ამას მოუბნობდა:

ისეთი მსუნის ვაუი ქალსო,
რო იმ გვარად დამემალოს
ვერ მიგაგნო მისსა ქვალსო.

ვინც გი იმ ქალს დაეშალა
 იპოვნა და ვამოიცნო,
 და იმ ქვეუნად თავი თვისი
 მოუწიდომელ მეფედ იცნო.
 ქალმა კიდევ განაცხადა,
 კვლავ ვინ დამემალებაო,
 ვის ვერ ვპოვებ და მოუნდა
 ჩემი გამიჯნურებაო.
 მებადურის ვაჟსა ესმა
 ესე ქალის დანაქადი
 და მივიდა ქალთან იგი,
 სულმნათი და პირად ცხადი.
 უთხრა: ქალო, პირად მზეო,
 ამ მე დაგემალებიო,
 თუ ვერ მპოვო, ცოლად მეუავ—
 ქვეუნის მზე და თვალებიო.
 ოღონდა გთხოვ, მომცე ნება,
 ქალო, ოთხჯერ დამალვისა!“
 ქალმა სიტყვა მისცა მტკიცე,
 მეიმინა თხოვნა ურმისა.

II

ურმა მივიდა ზღვისა პირად
 და ზღვა იეო მშვიდი, ნელი...
 ამოიღო ფხა თევზისა
 და ახსენა მის სახელი.
 თევზი მეისვე გაჩნდა ურმასთან,
 ჭრქვა სალამი წენარი, წრფელი,

ოა გნებავსო მეგობარო,
 მითხარიო სატანჯხელი.
 ურმამან უთხრა: ჴე, მმობილო,
 თუ რამ ძალუიმს შიძველეთ,
 ეშმაკიც ვერ მიზოვნიდეს,
 ისეო ადგილის დამმალეთ.
 უთხრა თავის გულის დარდი
 და გაუნდო ეკელაუერი,
 უთხრა ფიქრნი ქალისანი,
 ვინცა იუო მშვინერი.
 შეისვა ურმა თევზეა ზურგზე,
 ზღვის წიაღმი ჩამირა,
 ერთს ჯურდმულმი მეივანა,
 მზის სინათლე მეუმცირა.
 თვითონაც ზედ დაეფარა
 და გასადა უჩანარი,
 ჭლუას უბრმანა აღელდიო,
 მეიქმენო გულმძინვარი.
 და აღელდა ზღვა საშინლად,
 გადაცერა ღამის ფერი,
 ტალღა ტალღას მეჯახა,
 როგორც ომში მტერსა მტერი.
 დაამსზვრია ხომალდები,
 ქლდეს ნაპირი ჩაშოჭელიჯა,
 მიწას თრთოლვა განუახლა
 და ზესკნელიც დაიღრიჯა...
 ქალმა ტურფამ, ჩაიხედა
 მაძინ გრძნეულს თვი სარკეში

და დიდი სნის მუერის შემდეგ
 დაინახა ურმა ზღვის ფსკერმი.
 გაუპერდა საკვირველი,
 გაოცებით დაძახა:
 ურმალ, გხედავ ზღვის ძირშიო
 და პირჯვარი გადისახა.
 ურმა შემინდა და კანკალით
 გაეცხადა ქალიშვილსა:
 სთქვა კვლავ დაგებალებით
 გაუწვრთვნელი გამოწროვნილსა.
 სთქვა და მინდვრად გამოვიდა
 მოწეუნილი, სულით ნელი,
 ამოიდო ირმის ბეჭვი
 და ახსენა მის სახელი.
 ირემი მუის გაჩნდა ურმასთან;
 ურმამან ჭყადრა, მიძველეო:
 ემძაკიც ვერ მიაჰვიდეს,
 ისეთ ადგილს დამმალეო.
 მასაც უთხრა გულის დარდი,
 გაუმჯდავნა ეველაჯერი,
 უთხრა ფიქრნი ქალისანი,
 ვინცა იუო მშვენიერი.

III

ურმა ირემა ზურგს შეისვა
 და გაჭკურცხლა უცხო მსარეს:
 ისეთ ალაგს დაგმალავო,
 ვერ სედავდე მზეს და მოვარეს,
 აგმა სულმა ვერ გიავნოს,

მიეცესო სევდას მწარეს—

და ირემბა უმაწვილითურთ
გადუარა არე-მარეს.

ცხრა ზღვასა და ცხრა მთას იქით,
ცხრა ცის ქვემა, ცხრა უფსკრულში
შეამწევდია ერმა ირემბა,

ვით მზე-ქალი ცხრა კლიტულში.

აწ ვეღარვინ გიპოვნისო,

ანუბეშა კიდეც ერმამან

და თვითაც ზედ მიეფარა,

ვერ ნახოსო გრძნეულ ქალმან.

ქალმა დინჯათ ჩაიხედა

ჯადოსნურსა თვის სარკეში

და დიდი ხნის მზერის შემდეგ

თვალი მოჭკრა ჯურდმულებში.

გაუკვირდა ქალსა ერმისა

ჯადოსნობა ამისთანა,

ჭრქვა: ირემი გიფარავსო,

და ახსენა ღმერთიც თანა.

ერმასა უფრო შეემინდა

საკვირველი ქალწულისა,

მივიდა და სთხოვა ქალსა

ერმამ მესამედ დამალვისა.

მწუხარემ და დაღვრემილმა

კვლავ მოძებნა ფართო ველი,

ამოილო ფრთა წეროსი

და ახსენა მის სახელი.

წერო მეისვე გაჩნდა მასთან,

უთხრა: მძაო, რა კინდაო,
მითხარ, მითხარ აგისრულო
დანაპირი გულწმინდაო.

უთხრა ერმამან უკელაფერი
წუხილით და ვაებითა,
კვნესას გული ამოსდევდა
მეტის მგლოვიარებითა.

IV.

წერომ ზურგ ჩე დაისვა ერმა
და აფრინდა ფრთის ფლაშუნით,
ცის სივრცეში ჩაიძირა,
გადიფრინა რა მთა მუნით.
ცას აეკრა, საიდანაც
დედამიწა ბუზადა სჩანს
და ღრუბლების ქვემორეთი
ჰეგავს ცარიელ ცისა ტატანს.
წერომ ერმა ცას მიაკერა...
და თვითონაც აეფარა,
რომ ქვემინიურ ჯადოსნობას
ვერ ეპოვა იგი ჩქარა.
ქალმა გრძნეულ თვის სარკეში
ბევრი ბებნა, ჩაჰერერეიტა,
მაგრამ ვერსად დაინახა
და იმედი გადიწუვიტა.
სთქვა თუ: ეს ვის შევეუარე,
არ ნაშობს და გრძნეულისაა,
ღმერთო, ღმერთო, განმარიდე
ავად მოგლინ გბულისაა.

და საოცები ჩაიხედა,
 კიდევ კარგათ დააკვირდა,
 თვებლი მოჭერა ერმას ზესკნელში
 და ძალიან გაუკვირდა...
 ერმა მოვიდა ქაუთან შეებით,
 ეგონა ვერ მიბოვნაო,
 მაგრამ ქალმა უთხრა ღიმოთ:
 ერმავ, ცაში ოა გინდოდაო?
 დავინახე, შენი თავი
 წეროს მადლა მიჭირნდაო!
 და დაღონდა უფრო მეტად
 ერმა ნორჩი და უცოდველი,
 გულზე შიში მოეხვია
 სასტიკი და ულმობელი,
 და წავიდა მეოთხედაც
 თავდახრილი, მოწევნილი—
 ერთხელ კიდევ იუო ნება
 დაჭმალოდა ქალს ემაწვილი.—
 დიდხანს იდგა ფიქრით სავსე,
 ერმა მდეუმარე, გონმიხდილი,
 მის წინ ველი ოხვრით ჭიჭვენდა
 უსაზღვრო და ფრთებ-გაშლილი.
 მელის ბეწვი ამოილო
 და ახსენა მის სახელი;
 მოცუნცულდა კუდა-მელა,
 ერმას სალაში მისცა ნელი.
 ოა გინდაო, ჭკითხა ერმასა
 ეშმაკურის ღიმილითა:

მაან სომ არ გაგიჭირდა,
 ოთ მოსულსარ ტირილითა?
 ურმამან უთხრა ეკელაფერი
 გულახდით და გაბედულად
 და ოაჯ ცრემლი დაჭრჩენოდა
 დააფრქვია მასთან სრულად.
 ერთი სხივი-ლა მინათებს
 იძედის და ნუგეშისო: —
 თუ შენც კარგა ვერ დამმალე,
 ვეღარაგინ მიშველისო.

V.

მელამ ბრჭყალი მოიმარჯვა,
 თავი გაისაქმიანა
 და უძორეს მანძილიდან
 სვრელი ქალთან მიიტანა.
 ოსტატურის დაკვირვებით
 ურმა იმ სვრელში შეიუვანა,
 სადაც იჯდა მშვენიერი,
 სწორედ მის ქვეშ მიიუვანა.
 ქალმა ბევრი მებნა სარკით,
 მაგრამ ვერა გზით იპოვნა,
 ღმერთს შესთხოვა მიშველეო,
 მაგრამ თხოვნად დარჩა თხოვნა.
 ბოლოს იძედ გაწევეტილმა
 დაიმასა მორჩილ ებით:
 გამო, სად სარ, ვერ გიპოვნე,
 მოცულოვო ეშმაკებით.
 და ურმამ უთხრა „აქა ვარო“

იატაკის ქვეშიდანა...
 გაუკვირდა ქალსა ურმისა
 ჯადოსნობა ამისთანა.
 გამოვიდა მუნ უმაწვილი
 ცრემლიანის ღიმილითა
 და მჩე ასულს მიეგება
 სიხარულის ტირილითა.
 ქალსა ვაუი მოეწონა,
 მიაშუქა ღიმი ნაჭი
 და ერთმანეთს მოეხვივნენ,
 ვით უსურვაზს უსურვაზი.
 ქორწილიცა გააჩაღეს,
 დაიბარეს დატაკები,
 ისეთი დოო გაატარეს,
 არ მაქვს სიტუვა მის საქები.
 და დღესაც კი ლოცულობენ
 იმათ მჩესა ლარიბები.
 მებადურმა ოო გაიგო,
 მოვიდა, შვილს თავვანი სცა,
 მშვილიც მამას მიეგება
 და თავისთან ბინა მისცა.

ი. მჟედლიშვილი.

მამედას ოურა

(ფრანგულიდან)

აღამოობით მამედას მალიან უკვარდა
მარტოთ მარტო უდაბნოში სიარული.
გამოვიდოდა ხოლმე ჩუმათ კარგი
დან, საცა მალიან ცხელოდა და
გახრევდა ჯერ კიდევ ცხელ ქვიში-
საკენ, რომ ვარსკვლავების ამო-
სვლას დახვეროდა და დამის გრი-
ლი ნიავით ესუნთქა.

მარტოთ ეოუნა უკვარდა მამედას. ადამიანებთან
თავს ბედნიერათ ვერა ჭკრმნობდა. მართვულის შუაგულ-
ში, იმ სოფელში, საცა ას ცხოვრობდა, არვინ იცო-
და ვისი შვილი იუო მამედი, ვინ იუვენ მისი მმო-
ბლები. სან ერთთან ცხოვრობდა, სან მეორესთან,
მაგრამ კეთილათ კი არავინ უხვდებოდა: ეველა ზარ-
მაცს უძახდა, რადგან მუშაობის მაგივრათ ოცნებობა
უკვარდა; უველა მოუხეშავათ სოვლიდა მას, ღონე-
ბკლდა და ეველაფრის კეთება ემნელებოდა. ამიტომ
ერიდებოდა იმ ადამიანთ საზოგადოებას, რომელიც
დასცინოდა და უჯავრდებოდა მას.

ქებირის შვილს მოზურსაც უკვარდა მარტოთ სეირ-
ნობა საღამოობით, მაგრამ სულ სხვა მოსაზრებით:

იმ სოფლის ბიჭებიდან არავის არა სთვლიდა თავის ლირსად, რომ მასთან უოფილიერ და ეთამაშნა. ის იუო უფროსის შვილი, ის იუო რაც იუო, მოზურ ბენ ირაგიმი. მარტო უფროსების შეილებს შეეძლოთ მასთან უოფნა, მისი ამსანავობა. მაკრაძ სოფლები და შორებულნი არიან, ამიტომ მოზური უოველთვის მარტო იუო, ამაუი, ზვიადი და მოწევნილი მარტოობით.

მისი გასართობი ის იუო, რომ კარვის გარშემო მოხეტიალე ტურებს ქვებს დაუშენდა სოლმე. რომ დესაც რომელიმეს დასჭრიდა, გამოუდგებოდა და როცა საწეალი მხეცი ცდილობდა თავი გადაერჩინა თავისი მდევრისაგან, მის ბევრი იურებას საზღვარი აღარ ჰქონიდა. ერთს საღამოს, როცა მოზური ასე ერთობოდა, ერთი საწეალი პატარა ტურა მისგან დაჭრილი და მიძით თავზარდაცემული ისე გარბოდა, რომ ვეღარც კი გაიგო, როგორ მოექცა ერთი პატარა ბიჭის უერებთან, — ეს მამედა იუო; ის მამინვე დასწევდა, აიუვანა ხელში და თავის წამოსასხამში დამაღა. და მოზური რომ მის დევნას განაკრძოდა და ჯავრობდა რათ და მეკარგაო, მამედა უვლიდა საწეალს პატარა მხეცს, ქვით მოტეხილს ფეხს უხვევდა, და გულში იკრავდა.

ამის შემდეგ მამედას ჩუმი, ერთგული მეგობარი გაუხნდა; იგი სულ თან დასდევდა კოჭლობით, მის ფეხებს ეჭვროდა, ხელებს ულოკავდა.

ერთხელ დიდი უბედურება დაემართა იმ სოფელს: ქებირის პატარა ქალი, აიშა, გცებ ბვად გახდა რაღაცა უცნაური ავათმეოფობით: მთელი დღე და ღამე ტიროდა პაწია გოგო და მთლათ უკითლდებოდა;

ექიმმა გამოაცხადა, რომ ბავშვს სიუვითლე სჭირსო, (ამ ავათმეოფობისა იმ მხარეში არავინ არაფერი იცოდა) და მარტო ცხვრის რძე უნდა ასეზოთო.

— ქებირმა და მისმა ცოლმა ასე იფიქრეს, რომ მარტო ცხვრის რძე ვერაფერი წამალი იქნებოდა და გულთმისანს დაუმახეს. ამან ასე სთქვა:

ქალის სახელს რომ მისი დედის სახელი მიუმასტოთ 21 ასოს ბივიღებთ. ეს რიცხვი შვიდზე რომ გავეოთ 3 იქნება; მაშ ეს ბავში მესამე გარსკვლავზედ არის დაბადებული და მის მოსარჩევათ საჭიროა ევითელი ქვა ტაპიზი. ქალს შეაბით უელზედ ტაპიზი და მაშინვე მორჩება — სხვაფერივ კი...

მას შემდეგ მთელი სოფელი ამ ძვირფას ქვაზედ და ფიქრობდა.

ერთს საღამოს მამედა რომ სოფელს მოშორებული თავისებურათ უდაბნოში დასეირნობდა, შენიშნა ქებირის შეილი მოზური, რომელიც მოწუენილი მისავით მარტო დადიოდა. მამედამ სმა-მალლო დაუწეო ლაპარაკი თავის კოჭლს ტურას.

— ჟედავ, სლუგი (სლუგი ჩქარს ნიშნავს), ჟედავ მოზურს, რომელმაც შენ დაგაკოჭლა. ასლა მას საც მისდევენ უდაბნოში მისი მწარე ფიქრები, როგორც ის შენ მოგდევდა ქვის სროლით. მავრამ სად მიხვალ, სად მიგდევარ?

ტურამ მართლაც სირბილი დაიწეო და თავის მეგობრის ხმაზედ აღარც კი იხედებოდა. პატარა ქვის შის გორაკთან შესდგა. მამედმა უურადღება არ მიაქცია.

და ვარსკვლავებს ცქერა დაუწეო და თავის მეგობარს უურადღებას არ აქცევდა.

ტურა კი მუშაობდა: დიდის გულ-მოდგინებით სთხრიდა ქვიშას. მთვარე ამოვიდა და ქვიშიანი უდაბნო მთლათ გაანათა. სლუგი კი ხულ სთხრიდა და სთხრიდა...

ბოლოს მამედა მიუბრუნდა და უთხრა:

— სლუგი, რას შვრები, რას ეძებ მანდა?

მერე კი ცნობის მოუგარეობამ ისე გაიტაცა მას მედაც, რომ ქვიშას ცქერა დაუწეო და დაინახა, რომ მთვარის შუქზედ რაღაცა მალზედ ბრწეინავდა.

— შენ განძი აღმოგიჩნია, სლუგი! ოჟ, რა მშვენიერი ქვაა! უვითელი, ძვირფასი ქვა!..

სთქვა და აიღო, მთვარის შუქზე აათაშაშა. მართლაც ტაპიზი იუო. თურმე ის გორაკი, ტურა რომ სთხრიდა მკვდარი ცხენისთვის ქარისაგან ქვიშა უთფილიუო მიურილი. გრძელ კისერზედ აძგარათ იცნო მამედამ, რომ ცხენი არაბული იუო და მთელი მოსართავები აქროსეურცხლით და ძვირფასი ქვებით იუო მოჭედილი. მაგრამ უველა ამ ძვირფას ნივთებში მამედა მხოლოდ ერთს მიჰვარდა, ეს ქვა ქებირის ქალს სიცოცხლეს დაუბრუნებდა.

— შენის მეოხებით, სლუგი, მე შევიძლებ ას შას მორჩენას. ვინ იფიქრებდა, რომ შენ, კოჭლი ტურა და მე საწეალი აბოლი მოვახერხებდით ქებირის გაბედნიურებას.

ქებირმა იქნება იფიქროს, რომ მე ამის სამაგიუროთ რამე საჩუქარს მოვთხოვ. ალა ჭმა იცის, რომ

ჩემთვის უკელაზედ კარგი შადლობა ის იქნება, რომ
ზატარა ასეა მორჩეს. უკელა კი იმას იუიქრებს, ჩემი
სლუგი, რომ მე და შენისთანა დატაკებს მხოლოთ სიმ-
დიდორე უნდათ. მე კი ოდონდ ვინმე მუავდეს ვისაც
გევვარები, ამაზედ მეტი მე არა მინდა რა. ქებირის
დასაჩუქრება კი მე არას მიშველის.

მამედა მიღიოდა სოფლისკენ და თან მოხერხე-
ბულ სიტყვებს ემებდა, როგორ გადაეცა ქვა ქები-
რისთვის.

ბოლოს მოგონა და წამოიძახა: „ამ ქვას მო-
ზურს გადავცემ, როცა სეირნობიდან დაბრუნდება,
ის ჩემს დასაჩუქრებას არ მოინდომებს“.

მის კარავს ახლოს ჩამოჭდა და ტურა ფეხებ-
თან მოისვა. მალე ვიდაცა გამოჩნდა: ეს იუო მოზუ-
რი, რომელიც შინ ბრუნდებოდა. მამედა ადგა და
მისკენ გასწია:

— რა გინდა ჩემვან? აქ რას აკეთებ? შენ კარ-
გათ იცი, რომ აქ შენი ადგილი არ არის, მე მიცდი-
დი? რათა?

მამედა მხოლოთ იმით უპასუხა, რომ ხელი ას-
წია და ქვა დაანასვა.

მოზურმა ხელი სტაცა მამიდს და წამოიძახა:

— ტაპიზი! ის ქვა — აიმა რომ უნდა მოარჩი-
ნოს! ოჟ, უკელაზე მოგცემ, რასაც-კი მომთხოვ; რაც
გინდა მოითხოვე, ოდონდ ეგ ქვა მე მომეცი! სთქვი,
რა გინდა? და მოზურმა ხელი მოუჭირა მამედას.

„მოზური ამაურა, გულზვიადი, უნდო, მაგრამ თა-

ვისი და კი უშვარს. არც ისეთი აკა უოფილა, რომ
გორც მე მეგონა: გაიფიქრა მამედამ“.

— ვინც ეს ქვა მოგიტანა, მოზურ, არასა
გთხოვს სამაგიეროს, მე როდი გამლევ ამას. ეს ის
პატარა ცხოველი გამლევს, რომელსაც შენ ერთ სას-
ლამოს ქვა ესროლე და დააკოჭლე, შსოლოდ იმისთვის,
რომ შენ გამსიარულებულიყავ. ეს ცხოველი მე გადა-
ვარჩინე, იმიტომ რომ მას კიდე შენი და გადავრჩი-
ნა, ამან იპოვა ეს ქვა, წადი ჩქარა და შენს დას-
შები უელზედ“.

მამედამ ქვა გადასცა და მოშორდა, პასუხისაც კი
არ დაუცადა ტურაც უკან გაჭება.

აიძა მორჩა.

ტაპიზმა მოარჩინა თუ ცხვრის რძემ — არავინ
იცოდა. ასე იუო თუ ისე ამ დღიდან კი მოზური და
მამედა დამეგობრდენ: მამედა აძის შემდეგ სულ ქა-
ბირის კარავში ცხოვრობდა: სწორედ ის იპოვა,
რაც აკლდა — სიუვარული და ოჯახი. მოზური ამ დღი-
დან სულ მმას უმახდა მამედას და პატივისცემით
ექცეოდა მას.

მამედა კი ადრინდელივით სიუვარულით ექცოდა
თავის პირველს მეგობარს, თავის პატარა ტურას.

ა. ა—ი.

გ ა მ ლ ც ა ნ ა .

(წარმოდგენილი მ. ლელაშვილის მიერ)

თეთრი სითხე ვარ, ლაპლაპა,
ხელით ვერ მომექარები,
თუ შემეხები უბრალოთ,
წავალ და გაგებარები!

ჭ ა ნ ა .

(მისგანვე წარმოდგენილი)

ახალი ჩარჩი ტიროდა:
ბალი შინ დამილპებაო.
მუშტარი ელის ყიჯვასა,
წავილო მით არ ხდებაო!

ა ნ ა მ ზ რ ა მ ა .

(წარმოდგენილი მისგანვე)

კაცი დაალონებს პირველი,
გახდება ცუდი ფერითა,
მაღა შეეკვრის უზომოთ,
ვერ გაერთობა მღერითა.
მეორე— ქრისტეს არგუნეს,
ფარისევლებმა მტრობითა;
ორივეს ხუთი ასოთი
დასწერავთ სიტყვა წყობითა.

სახუმარო გასართობი.

პატირა შალიკო ხმა მაღლა ტირის, თავს ადგია უფროსი ძმა რეზო და გაკვირვებით უყურებს.

დედა შემოდის და კითხულობს:

— რა იყო, ვინ აატირა ჩემი შალიკო?

— არ ვიცი, ღმერთმანი, უპასუხა რეზომ. — ეს არი ახლა უამბე ჩემი სიზმარი, ვითომ შევედი კანდიტერში და რაც ტკბილეულობა იყო სულ შევპამე.

— ჰო, და რატომ მე არ დამიტოვე, ტირილით ეუბნება შალიკო, — სულ შენ რათ შესჭამე?

ჩიტი გალიაში.

გასართობი.

სქელი ქალალდისაგან უხალთუნის ოდენა გამოსჭერით. ამ გამოჭრილ სქელ ქალალდის ერთ გვერდზე ჩიტი დახატეთ და მეორე გვერდზე გალია. მერე ამ სქელ ქალალდის აქეთ იქით ნაპირზე ზონარი გამოაბით და თითებ შუა დაატრიალეთ. ქალალდის ტრიალის დროს ორივე პირი ნახატი ისე შეერთდება — თითქოს ჩიტი გალიაში ჩისო.

გამოცანებისა: ჭინჭარი, ანწლი, ცხვარი, ძროხა, ლორი, კრუხი.

გეოგრაფიული ჯვარისა: თელავი, ქუთაისი.

ამოცანისა: ქადა ჯვრ ნახევრათ უნდა გაიჭრას, მერე ერთი ნახევარი მეორეზე დაიდოს და ჯვარედინათ გადიჭრას.

ნისლი.

მე ნისლი გარ, მკრთალი ნისლი,
ქალწულივით წმიდა, ნაზი,
მთის ფიქრი გარ, ლალი ფიქრი,
მეოცნებე, ფრთა მალხაზი.
ლაპ-ლამბით, როცა მიწა
ისვენებს და ჰელვაცს თვალსა,
როს ძილ-მქრალი ოხვრა მისი

შემოესმის ყრუ მწვერვალსა,
მაშინ ვსტოვებ ჩემს სამყაროს,
მხოლოდ მაშინ ვიწვევ ქარსა,
ძირს ვეშვები და ცრემლებს ვკრევ,
ცრემლს შავ მიწის დანაღვარსა.

დილით ადრე, სერით სერზე,
მიგსრიალებ ნელი რხევით,
და სიფრთხილით მიმაქვს უბით
ქვეყნის ცრემლი, ზევით... ზევით...

გ. ქუჩიშვილი.

როგორისა და უნდობის მაცევე უცხალე, კოტების
ოუზნეთ აუთხ და დამარცხებულ ქადაგში დასამინდა

ოჯახის ერთგული

რთი კალათების გამყიდველი
მთელი ოჯახობით მოთავსებუ-
ლი ჩარდახიან ურემში გადადიო-
და ერთი აღგილიდან მეორეზე.
მათ ჰყავდათ გაუყრელათ დიდი
ძალი, რომელსაც სახელათ ერქვა
მანა. მანა დიდი ერთგული იყო
ოჯახისა. როდესაც სადმე მინდო-
რში მოუღამდებოდათ, მანა მთე-
ლი ლაშეობით არ იძინებდა ხოლ-
მე და უდარაჯებდა თავის პატრო-
ნებს. ძალი ძალიან შეთვისებუ-
ლი იყო წეკალათეს ოჯახთან და
უყვარდა ბავშვებთან თამაშობა.

ისინი მაღლობის მაგივრათ ლეკვებს უყიდდენ ხოლმე და სა-
ბრალო დიდის მოთმინებით იტანდა ნალველს და მაინც თავ
განწირულათ ემსახურებოდა ამ ოჯახს.

ამ წელს მეკალათე დიდ ნიაღვრებშია მეტათ გაჭირებულ
მდგომარეობაში ჩაგდო. ძნელი იყო მოგზაურობა, თანაც
ურემს ღერძი გაუტყდა და იძულებულნი გახდენ მინდორში გა-
ჩერებულიყვენ. კალათებს ვეღარ ჰყიდდენ, ფული შემო-
აკლდათ, აღარც საჭმელ-სასმელი გააჩნდათ, ბავშვები მათხო-
ვრათ ამაოთ დაწანწალებდენ.

სწორეთ ამ გაჭირების დროს გზაზედ გამოიარა ერთმა
უკახოელმა, უცნაურმა მონადირემ; იგი მაღალი ტანისა იყო,

აწოწილი, წითელ წვერა, მოწითალო ჩექმებით, მოწითალო ტანისამოსით, სწორეთ ეშმაკს მიეგვანებოდა. ძალი დაბმული იყო. მის გარშემო ლეკვები თამაშობდენ. მას დაუპატიუებელი სტუმარი არაფრათ ეჭაშნიკა. მონაღირემ აათვალ-ჩათვალიერა მანა, მისი ლეკვები, მერე ერთი უცნაურათ გადიხარხარა და მეკალათეს მიუბრუნდა შემდეგი სიტყვებით:

— შენ ეი, მეგობარო, ყური დამიგდე! ამ ლეკვებს არ გაუჰყიდი? ფულს არ დავიშურებ, ბლობათ მოგცემ, ხოლო ნება მქონდეს ლეკვები მოვკლა... დედის თვალ წინ... სხვა ქვეყნებში ასეთი დროს გატარება ხშირათ იციან და მეც მინდა გამოვცადო. მერე აქ რა კარგა მოხერხდება, ლეკვებს აი იმ ქათმების გალიაში ჩავამწყვდევთ და გალიას დედის პირდაპირ დავდგამთ, ხოლო ისე, რომ დედა ვერ მისწვდეს საშველათ. აი ფული, რამდენიც გინდაო აიღოთ.

კოლ-ქმარნი საშინლათ შეძრწუნდენ, აღელვდენ, ვერ წარმოედგინათ ამისთანა უგულობა, მხეცობა, მათ შეეცოდათ თავიანთი ერთგული ძალი, რომელიც თითქოს გრძნობდა უბედურებას, წმუკუნებდა და თავს იქით იქით აწყვეტდა. ამათი ყოყმანობა და აღელვება მონაღირეს უფრო შეუპოვრათ ხდიდა. ის უმატებდა და უმატებდა ფულს.

საბრალონი შეწუხდენ. რა ექნათ? ან მთელი ოჯახი შიმშილით უნდა ამოწყვეტილიყო, ან არა და უნდა ემსხვერპლათ მანას ლეკვები და ძალა უნებურათ წყევლა-კრულვით, დათანხმდენ.

პატარა ლეკვები გალიაში დამწყვდიეს, რომ მონაღირის თოფს არ გაქცეოდენ. მანა წინაგრძნობით შფოთავდა და ჯაჭვს გლეჯდა... მეკალათის კოლი მიიმალა, რომ არ ეცქია რა ამ საშინელი უბედურებისთვის. შვილები მიხვდენ რაშიაც იყო საქმე და უფროსი ვაჟი მუშტით იწეოდა მონაღირესაკენ. ამიტომაც მამამ ხელ-ფეხი შეუკრა, რომ ამ დაწყევლილ მონაღირესათვის არაფერი დაეშავებინა და ყველა ყმაწვილები მიმალა უჩემდში.

მონაღირე დიდი ამბით ემზადებოდა ჯალათობას, მოიგდო თოფი მხარზე და დაუმინა ლეკვებს. ტყვია ასცდათ. ლეკვები ლელავდენ, დედას შველას სთხოვდენ. პატრონებს ეგონათ მონაღირეს ტყვია შემოაკლდება და ერთი ლეკვი მაინც გა-

დურჩება სიკვდილსო. მაგრამ ამაოთ! უკანასკნელიც მონადირის მსხვერპლი გახდა.

მანას ტანჯვას და შუქარებას ბოლო არ ჰქონდა: ყოველ თოფის დამიზნების ღროს ბალანი ალეზე უდგებოდა, პირიდან დორბლი გარმოსდიოდა, ის კვნესოდა, ხრიალებდა, თვალებიდან ნაპერწკლები სციოდა, თითქოს ტიროდა...

მონადირე კი ამბობდა:

— რა საშინელი ანჩხლი პირუტყვია.

— თქვენ აგრე გვონიათ! ზიზლით უპასუხა მეკალათემ— მაინც თქვენა გჯობიათ! ხომ შეისრულეთ თქვენი უცნაური წადილი, ახლა კი ჩქარა თავს უშველეთ, თორემ თუ აუშვი უბედური ძალი, ცუდი დღე დაგადგებათ.

მონადირემ ეს სიტყვები რომ გაიგო, გაფითრდა, აღარ იციდა საით წასულიყო, როგორ მოშორებოდა აქაურობას

— ეგ ხომ კაცის კვლაა, მიშველეთ, ვინა ხართ ადამიანი? ფულს კიდევ მოგცემთ, ოლონდ დამაცალეთ აქედან წასვლა, ემუდარებოდა მონადირე.

მანა მოუსვენრათ ჯაჭვს გლეჯდა.

— მეყო თქვენი ფული, წილით ახლავე ჩქარა, თავს უშველეთ, სანამ გზის მოსახვევამდის არ მიხვალთ, ძალის არ აუშვებ, გასწით ჩქარა!

მონადირემ ერთი-კი გადახედა გააფთრებულ მანას და რაც ძალა და ონე ჰერნდა მოჰკურცხლა. მივიდა თუ არა დანიშნულ ადგილამდის, მეკლათემ აუშვა მანა. აღშფოთებული პირუტყვი წამს გამოუდგა მონადირეს, ის იყო უნდა მისწეოდა კიდეც და კლანქებში ჩაეგდო თავისი მტერი, მაგრამ მონადირემ მორთო ისეთი საზარელი ყვირილი, რომ ნამდვილათ პირუტყვის ლმუილს მიეგვანებოდა. ამ საშინელ ყვირილზე ახლოს მყოფი პატარა მწყებსი ისე შეშინდა, რომ გახტა განზე და ღრმა ჭაბში ჩავარდა. გააფთრებულმა პირუტყვმა, როდესაც დაინახა, რომ ბავშვს ჭაბში დახრჩობა მოელოდა, უცბათ შედგა, თოფ ნაკრავივით გაიშოტა მიწაზე, მერე წიმოხტა, ერთ წაშს თვალი გააყოლა თავის მოსისხლე მტერს, რომელიც ის იყო უნდა ჩაეგდო კლანქებში, ერთი საცოდავათ დაიღმუილა, თითქოს სჩიოდა, რომ ამისთანა შემთხვევამ უნდა მიატოვებინოს თავისი ლეკვების მკვლელი და გაექანა ყმაწვილის გადასარ-

କ୍ରିନାତ. ମାନାମ ଅମ୍ବାଯଙ୍ଗାନା ପ୍ରାନ୍ତିକରେ ଗୁଲ୍ଫ-ଶେଷ୍ଟୁଖେଦୁଲ୍ଲି ତାତ୍ରାରୀ
ଅଣ୍ଟୁଗମ୍ବି, ଡାଉଶ୍ର୍ଵା ଲାକ୍ଷ୍ମୀ, ଅଲ୍ଲାରୀ, ପ୍ରଦୀଳାଦିଲା ମୋହରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା,
ଗୁଣିତୀ ମୋହରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା ପ୍ରମାଣିତିଲ୍ଲି.

ରହିଲେଥାଏ ତାତ୍ରାରୀ ମେଧ୍ୟଗମ୍ବି ମୋହରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା, ତାମନ୍ଦିରା ଯେ-
କ୍ଷେତ୍ର, ମାନାମ ଶ୍ରୀରାମ-କୁ ଗାନ୍ଧେରୀ ନିଜିତକ୍ଷେତ୍ର, ସାମନ୍ଦାପି ମେଧ୍ୟଗମ୍ବିକ୍ଷେତ୍ରା
ମୋହରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା, ଲା ସାହିତ୍ୟରାତି ଦାଦରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା ତାମେ ତାତ୍ରାରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା, ଦାତାତ୍ରାରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା,
ତାମେ ଦିନାତ୍ମୀୟ.

ତୃତୀୟ ଦାଲିକା ଗୁଲ୍ଫ-ନାରୀକ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରମାଣ ମାନାମ, ମାହରାମ ମାନିପ
ଅନ୍ତରୀନରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ ଉପରେ

ଅନ୍ତରୀନରେ

(ତାତ୍ରାରୁନ୍ଦେଶ୍ଵିନା)

გალილეი

ოდესაც ნაღველი გულს მოძარება, სუვდა შემიბურობს, ბოროტება სიმართლეს დასძლებს, აღარისაიდან ჩინათლე არ სხანს, მაპინ თვალთა წინ წარმომადგება სიმართლისათვის მებრძოლი—საოცარი სურათი მძლავრი მოხუცისა.

წარმომიდგება ღიდი დარბაზი, ხალხით გავსილი, პირქუშ ბერები მავათ მოსილნი, მცდლა ტახტზე დინჯათ მჯდომარე პაპი ალის-ფერებში. მის გარშემო მომოსმის პირ მოთხე ბუტბუტით ლოცვა-დიდება.

წმიდანი მმები ღვთის სახელითა სამართალს
სჭრიან, ანდერმს უგებენ.

ფანჯრებიდანა უხვათ აშუქებს მზე და მხარუ-
ლობას ჰუკმს გარშემო, ბერებს, ხალხს...

უბრალო ტანისამოსით, ჯაჭვით შებოჭილი, დგას
მაღალი ტანის მოხუცი ჰაპის წინაშე.

მთლათ დატანჯული მწგავი კითხვებით და წამე-
ბული, თვალებ ჩაბნელებული, მთრთოლარე მუხლე-
ბით. მას მსაჯულები თვალში არ მოსდის.

გარშემო სუფევს სიჩუმე, დუმილი...

ჰაპიმ ტახტიდან ხელით ანიშნა. მოხუცი ახლოს
მოჭეავთ და მუხლს აღრეკინებენ. ხელში აძლევენ რა-
დაც სიგელსა, მოხუციც კითხულობს მიბნედილი ხმით.

— უარს კეოვ ბოროტ სულის ჩაგონებასა.
სწავლა ჩემი შემიჩვენებია და იმასი, რომ დედა-მიწა
ტრიალებს მზის გარშემო, ხალხს ტეუილათ უქადა-
გებდი. ახლა ეს მიმაჩნია დანაშაულათ და აქ მოელ
ხალხის წინ დიდათ ვინანებ და მდაბლათ ვითხოვ
ჰარიებასა.

ამის შემდეგ მზე მიეჭარა, დარბაზი სიბნელებ
მოიცვა, წევდიადი გამეფდა.

აკანგალებული ჩელებიდან მოხუცი სიგელი გა-
ვარდა, დაბარბაცდა, მაგრამ ბერებმა შეიკავეს, რომ არ
წაქცეულია.

ჰაპიმ ხალხი აკურთხა, მიატოვა ტახტი და გაუ-
მართა განსაცხრომელათ.

დარაჯმა მოხუცს ბორგილი ახსნა. ის უსიცოცა-

სლოთ დედამიწას ჩასცეს როდა და რაღაცას ბუტბუ
ტებდა.

ფარული სიბოროტით, მაგრამ თავდაბლათ, მიუ-
ახლოვდა მას ბერი და მწარე დაცინებით მოასესდა:

— დიდ მადლობას მოგიძლვნით, გალილეი,
რომ უარჲეა შენი სწავლას მოძღვრება. დასტოვე მზე
და დედამიწა და სასისარულოთ ჩვენ და ეკლესიისა,
შეხედეთ ქრისტე...

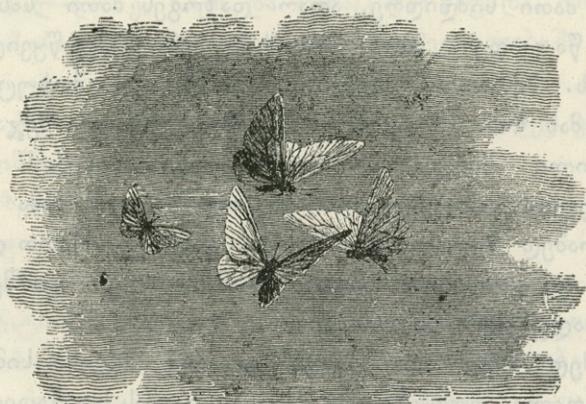
წინ წაიწია...თვალებ ბრიალით შეჭირა დიდმა
მოხუცმა:

— მაინც ტრიალებს!

ისევ განათდა დარბაზი, მზემ მოჭვინა სსივები.
ხალხი მეინძრა და ხმათ ჭეო.....

ან. წერეთლისა.

(რუსულიდან)

ღიდების მამიებელი.

VI

ალე უბელურება ეწვია იმ ქვეყანას. ატყალ
ომი შეზობელ ხალითთან. იმ უკანასკნელს
სურდა სარდალი ჯაფარისაგან წართმეული ქა-
ლაქები დაებრუნებინა. ახლა კი ქალაქ „მო-
სულმა“ ვეღარ გაუძლო გააცთრებულ მტრის
შემოსევას. პევრი ქალაქები, სხვათა შორის, „მოსულიც“ წაარ-
თვა ხალითშა, ააოხრა, დაანგრია. მოჰამედ აღი სულ დაიღუპა.
ამას უფრო ემტერებოდენ, რაღან სარდალი ჯაფარი მისი
შვილი იყო. თითონ ჯაფარი კი ვერსად ვერ ნახეს. ისინი
დაესიენ მის ოჯახს, ააოხრეს და გაანადგურეს ყველაფერი,
რაც კი რამ გააჩნდა მოხუცს. აღარ დაზოგეს საუკუნოებით
შეძენილი მათი სიმდიდრე. აღარ დაზოგეს მათი სასახლე—
ცეცხლი წაუკიდეს. მათი მოსამსახურენი ამოსწყვიტეს და
დაატყვევეს. მეტადრე ძნელი ასატინი იყო მოხუცისთვის,
როდესაც მან ნახა, როგორ მიჰყავდათ ტყვეთ შეჯაჭვული,
თავ-გატეხილი შვილი ნურედინი.—მისი სიბერის ნუგეში
და სიხარული. მას დასტიროდენ არა მარტო მამა და მისი
ოჯახი, არამედ შეწუხებული ხალხი. განსაკუთრებით ღატაკნი
ტირილით და გოდებით მისდევდენ მას, ის კი დამშვიდებუ-
ლი, თავჩაღუნული მიდიოდა.

მოჰამედ აღის არ ენანებოდა არც თავისი სიმდიდრე,
არც წინანდელი ფუფუნებაში ცხოვრება. გას სტანჯავდა მხო-
ლოთ ნურედინის ცოლის განუსაზღვრელი მწუხარება, რომელ-
დასაც ბევრი ტირილისაგან თვალები დაუსაუსტდა და სინათლე
ჰქარება, მაგრამ მიუხედავათ ამისა, ქალი წინანდებულათ ემსა-
ხურებოდა ხალხს, რითაც შეეძლო: პირად თვის უბელურე-

ბას ივიწყებდა, სხვისას რომ ხედავდა. ხალხი უწინდებულათ სასოებით ხდებოდა მას, როდესაც ეს ხელ დაჭრილი მის- დევდა წელში მოხრილ, ძველ ტანისამოსში ჩატანულ მოჰკმედ აღის. ყველა იწვევდა, იპატიუებდა მათ. ბევრნი ბაზარშივე რჩევას ჰქითხვადენ, ნუგეშს მოელოდენ მათგან და, როგორც უწინ, ეხლაც უსმენდენ დარიგებას.

ვინც უწინ ნურედინთან ნუგეშისთვის, დახმარებისთვის მოდიოდა ახლა ამათი მეგობრები გახდენ. მოხუცი მათთან ერთათ დროს არარებდა, სულ ნურედინის ხსენებაში იყო. მოჰკმედ აღის აღრინდელი მდიდარი მეგობრები აძლევდენ გას არა მარტო ბინას, ვაჭრობისთვის ფულითაც უნდოდათ ხელის გამართვა, მაგრამ მოხუცი უარზე იდგა და თავის უბედურე- ბას განგებას აწერდა. მეგობრებს მხოლოდ რაც აუცილებ- ლათ საჭირო იყო იმას ართმევდა. ყველას უკვირდა, რომ მოხუცი ასე მშვიდათ და აუშფოთებლივ იტანდა უბედურე- ბას. იმის ოხვრა და კვნება კი ღამ ღამეობით სახლის ბანზე, როდესაც გაიძახოდა: „შვილო, შემო შვილო“, არავის ესმოდა.

VII.

მხოლოდ ერთმა აღამიანმა გაიგო მისი კვნება. ეს იყო — ჯაფარი. ის ხელ ახლათ დაბრუნდა უდაბნოდან. ბევრი ეხე- ტიალა, ბევრი ეძია დიდების გზა და ბოლოს, როდესაც გა- მოელია ძალ-ლონე, ნიჭი და თანაც დარწმუნდა, რომ აღარა- ფრით გამოსადევი აღარ არი, სასოწარკვეთილებაში ჩავარდა, თავის მოკვლაც კი განიზრახა. მაშინ ის გაემართა თავის, სამ- შობლო ქალაქ „მოსულისკენ“, რომ ერთი კიდევ ენახა მამა, ძმა, გამომშვიდობებოდა მათ.

გზაზედ მან უცებ გაიგო ის უბედურება, რაც ეწია „მო- სულს“ და მის ოჯახს.

ამ ამბავმა თავზარი დასცა ჯაფარს. ის უფრო იტანჯე- ბოდა იმიტომ, რომ გრძნობდა მისმა სურვილმა, დიდებისა და სახელის მოსაპოებლათ, სადამდის მიიყვანა მისი უბედური ქა- ლაქი და მოხუცი მამა. გული ეთუთქებოდა ჯაფარს, რომ ხედავდა ნანგრევებს, სადაც უწინ მამა მისის სასახლე იდგა. მოწყენილი ის დადიოდა ცარიელ ქუჩებში. ამ ხეტიალის დროს კრთ სახლის ბანზე დაინახა წელში მოხრილი მოხუცი. მოხუცს ხელები მუხლებზედ შემოეხვია და სევდიანი ხმით

იძახოდა: „შვილებო, ჩემთ შვილებო!“ აღელვებული ჯაფარი და ცქერდა მოხუცს და მთვარის შუქზედ იცნო მამა. უნდო-და გამოხმაურებოდა, მაგრამ ამ დროს ბანზე გამოჩნდა ახალგაზრდა ქალი, ნურედინის ცოლი. ის მუხლებზედ დაე-შეა მოხუცის წინ, თავი მიადო მას მხარზედ და მოჰყვა მწა-რეთ ქვითინს. მოხუცმა აღერსიანათ გადაუსვა ხელი თავზე და წყნარათ რაღაც უთხრა. ჯაფარმა მხოლოთ უკანასკნელი სიტყვები გაიგო.

— მე კიდევ იმედი მაქვს, რომ შეილი ჩემი ჯაფარი და-ბრუნდება და მაშინ ჩვენ იღარ ვიქნებით მარტონი.

ალფაიმამ, ნურედინის ცოლმა, უნუგეშოთ გაიქნია თავი და უთხრა:

— ჯაფარი ნურედინის ალაგს ვერ დაიჭირს, ის ჩემ-
თვის უცხოა, მას ვერც ვიცნობ, და არც არის ოჯახისთვის
და შრომისთვის გამოსაყენი. მას უყვარს მხოლოდ თავის თა-
ვი და მხოლოდ თავისათვის ეძებს დიდებას.

— გართალი ხარ, ალფაიმა, ნაღვლიანათ უპასუხა მოხუ-
ცმა—მაგრამ შენ არ იცი მას რა კეთილ-შობილი გული
ძექს. რომ იცოდეს ჩვენი მდგომარეობა ის ყოველ ლონის-
ძიებას იხმარებს, რომ გვიშველოს.

— მე ვერ დავივიწყებ, რომ ჯაფარი არის ჩვენი უბე
დურების მიზეზი. ნურედინს ეხლა არ წაიყვანდენ, რომ ჯა-
ფარის ჯავრი არა ჰქონდეთ.

ჯაფარმა მეტი ველარ შესძლო. ყოველი სიტუაცია გულში
დანასავით ესობოდა, ცრემლები აღრჩობდა. მან თმებში
იტაცა ხელი და გაიქცა. ჯაფარი მხოლოდ მაშინ შეჩერდა
ქალაქს ომ გაშორდა, იქ მიწაზე დაეცა და მოჰყა მწა-
რეთ ტირილს. იგი ვევდრებოდა ლმერთს, ომ შეენანიებინა
მისი ცოდვები, ესწავლებინა კვლავ, როგორ მოქცეულიყო.
საბრალომ მთელი ღამე გაატარა ლოცვაში და ფიქრში. დი-
ლით მან იკოდა უკვე რა გზას უნდა დასდგომოდა.

ჯაფარმა ერთი კიდევ გადახედა მშობელ ქალაქს, გა-
მოემშვერდობა მას და სწრაფლათ გასწია მტრის სატაცტო ქა-
ლაქში, ხალიფთან, სადაც მისი ძმა ტყველბაში იტანჯებოდა.

VIII.

ჯაფარმა, როგორც იქნა, მიაღწია მტრის სატახტო ქალაქს. მოაგონდა, როგორ ოდესმე ის შედიოდა ამ ქალაქში გამარჯვებული, ახლა კი მთხოვარათ, ძონძებში გახვეული, მივიდა სასახლესთან და უნდოდა ხალიფის ნახვა. ჯაფარი გააგდეს. მაგრამ ის არ მოშორდა სასახლეს, ელოდა, ეგებ როგორმე დაენახა ხალიფი როდესაც გაშოვიდოდა გასასეირნებლათ. იცადა სამი დღე, მხე სწვავდა, ქარი ცხელ სილას აყრიდა, მაგრამ ის მაინც იდგა და მხოლოდ ცოტა ხნით შორდებოდა სასახლეს, რომ თავის საჩენათ მოწყალება ეთხოვნა.

ბოლოს მან გაიგო დარაჯებისაგან, რომ ხალიფი სანადიროთ წასვლას აპირებდა. გააღეს ალაყაფის კარები და გამოვიდენ მშვენიერ ცხენებზე მჯდომნი მხლებელნი. თვითონ ხალიფი იჯდა საუკეთესო თეთრ ცხენზე და ხელში ეჭირა მიმინი. გამოჩნდა თუ არა იგი, ცყვლა პირები დაეშვენ; ჯაფარმა მუხლი მოიღრიკა და თვალ-ცრემლიანშა ვეღრებით უთხრა:

— მომისმინე, მოწყალე ხალიფო!

მაგრამ ხალიფს მისთვის არ სცალოდა. ის გაშორდა, არც კი შეჩერებულა. დარაჯმა უთხრა ჯაფარს, — მოიცადე, დაბრუნდება ნადირობიდან, მაშინ სთხოვე, რაც გინდა. თუ ნადირობა კარგი იქნა, ის შეგიწყალებს, თუ არა — ნურასფერს ნუ მოკლოდები.

დგას და იცდის ჯაფარი. ის კიდეც ნადირობიდან ბრუნდებიან. დაინახა თუ არა ხალიფის ცხენი, დაეცა შიწაზე და ხმა-მალლა ვეჯრება დაუწყო.

— რა უნდა ამ მთხოვარის?

— დიდებულო მეფევ, უთხრა ჯაფარმა, — მომისმინე თხოვნა შენი მონისა, მისი სიცოცხლე შენ ხელთაა.

— ვინა ხარ?

— მე მოველი შენგან დარბეულ ქალაქ „მოსულიდან“. ტყვეთა გყავს წამოყვანილი ნურელინა, მოჰამედ-ალის შვილი. ის შენ არაფერში გამოგადგება, სუსტი და უძლურია. შეიბრალე მისი საცოდვი მოხუცი ბრმა მამა, გაანთავისუფლენ ნურელინი..

— როგორა ბედავ, რომ ასეთი სისულელობით მაწუხებ, გააწყვეტინა ხალიფმა სიტყვა, — ვინ გაუშვებს ტყვეს? გამომიგ-

ზენოს მოხუცმა შენზე ჭკვიანი მოციქული, ბლობა გამოსას-
ყიდი ფული და მე მაშინ დაუგდებ ყურს მის თხოვნას.

და ის იყო უნდა მოშორებოდა, მაგრამ ჯაფარმა საკო-
დავი ხმით შესძახა:

— მომისმინე, მეფევ, მოხუცი მოპამედ-ალი გაღატაკე-
ბულია შენი შემოსეული ჯარით, რა უნდა მოგცეს გამოსახ-
სნელი, ფულის მაგივრათ მე მოველ, მისი მეორე შვილი,
ჯაფარი.

— ჯაფარი, შესძახა ხალიფმა,— ჯაფარი მამიჩემის მო-
სიხლე მტერი, ო, ნეტავი ერთი ჩავიგდო იგი ხელში, მეფურ სი-
ტყვას გაძლევ, ერთ წამსაც არ დაფიქრდებოდი ისე მოგცემ-
დი რომელ ტავესაც მოინდომებდი.

— გეფიცებით ჯაფარი იქნება თქვენ ხელში იმავე დღეს,
რა დღესაც გაანთავისუფლებ ნურედინს, უთხრა ჯაფარმა.

— ჯერ მომიყვანე ჯაფარი, და მერე დაგიჯერებ.

რამოდენიმე წუთი ჯაფარი ყოყმანობდა, მერე, წელ-
ში გაიმართა, თვალი თვალში გაუყარა და უთხრა:

— ჯაფარი შენ წინა დგას.

ხალხი განციფრებული გარს შემოერტყა მას.

ხალიფი დიდხანს აკვირდებოდა ამ გამხდარ, დაქანცულ
მთხოვარს და ცდილობდა ეცნო თავისი სახელოვანი მტერი.

— როგორ გავიგო სიმართლე, რომ ეს არის ჯაფარი?
თითქოს ჰელიკონი მეფე და თვალს არ აშორებდა ჯა-
ფარს.

— თუ მართლა შენა ხარ, გულადი კაცი ჰელიკონი, თქვა
ბოლოს ხალიფმა,— რას იტყვი, რომ ვუბრძანო ჩემს
მხლებელებს, რომ ახლავე სარზე ჩამოგაცვან და არც შენი
ძმა გავანთავისუფლო, ჰელიკონი ხალიფმა და ჩაიცინა.

— შენ ხელთა ვარ, დიდებულო მეფევ, უპასუხა ჯაფარ-
მა,— თუმცა შენთან მოველ, როგორც მტერი კი არა, არა-
მედ, როგორც უიარალო მგზავრი. მაგრამ, როგორც ინგბოთ,
ისე მოიქეცით. ხოლო ჩემი ძმა გაანთავისუფლე, ის ხომ
უდანაშაულია, შეიბრალე იგი. მე გითხარი ვინცა ვარ, იმ
უმედით, რომ შენ შეიბრალებდი ჩემს ძმას.

ჯაფარის გამბედაობამ და თავგანწირულობამ გააკვირვა

ხალიფი. ის ერთ წამს ჩაფიქრდა, მერმე თავი მაღლა აიღო და თქვა:

— კარგი, ვნახოთ. ჯერ კი — წაიყვანეთ, დაატუსალეთ, მიუბრუნდა ის მოსამსახურეებს და შევიდა სასახლეში.

ჯაფარი შებოჭეს და საპყრობილეში წაიყვანეს.

IX.

ხალიფი უნდა დარწმუნებულიყო ნათქვამი მართალია თუ არა და უბრძანა შეეყარათ ერთად ორივენი. ძმებმა რომ დაიანხეს ერთმანეთი ტირილით ჩაეკრენ გულში.

— ჯაფარ, ჯაფარ, შენ აქა ხარ? მწუხარებით ეუბნებოდა ნურედი.

ჯაფარმა ძმას მართალი არ უთხრა, მხოლოდ ის კი წაამოიძახა.

— მამა ჩემი და შენი ცოლი ძლიერ დარდობენ უშენოთ.

ხალიფმა იმავე დღეს გაანთავისუფლა ნურედინი. ნურე დინმა არ იცოდა, როგორ აეხსნა ხალიფის წყალობა. როდესაც ქუჩაში გამოვიდა მოწყალების სათხოვნელათ, მხოლოდ მაშინ გაიგო ძმას რა ძვირათ დაუჯდა ამის განთავისუფლება.

ნურედინი ტიროდა და გოდებდა. ის გაიქცა საპყრობილეს უმფროსთან და ეველრებოდა ხალიფს სიტყვა შეაცვლეინეთო. მაგრამ ამაზე უპასუხეს, რომ ხალიფმა აასრულა მხოლოთ ის სიტყვა, რომელიც თავის მამას მისცა სიკვდილის წინეთ. მაგრამ ხალიფი არ დასჯის ჯაფარს სიკვდილით, თუ ის არ გაიქცევა, უმფროსს შეებრალა ნურედინი და მისცა ნება გამომშვიდებოდა ძმას. ნურედინი მწარეთ ტიროდა, ჯაფარი კი დამშვიდებული იყო.

— წადი, ჩემო ძმაო, უთხარი მამას, რომ ალაპმა ჩამაგონა ასე მოვქცეულიყავ. მე სრული ბედნიერი ვიქნები მხოლოდ მაშინ, როდესაც შენ დაბრუნდები სახლში და ანუ-გეშებ მამას და ოჯახს.

ძმები გადაეხვივნენ ერთმანეთს და განშორდნენ.

X.

ნურედინი დაბრუნდა თავისიანებში. დაღალულშა, ღონე მიხდილმა ძლივს მიაღწია ბაზრამდის და აქ დაეცა. ყველამ

იცნეს ნურედინი. გაიქცენ ეხარებინათ მოპამედ-ალისათვის. ამ დროს მოხუცი ქუჩა-ქუჩა დალიოდა და მოწყალებას თხოულობდა. მას ახლდა ალფაიმა. მოხუცი ჩქარობდა ენახა შეილი. და ძლივს ეწეოდა ალფაიმას, რომელიც მიეშურებოდა ქმრის სანახავათ. ჯაფარის ამბავი რიც გაიგო, მოხუცმა აღაპყრა ხელები ზეცისკენ და მადლობა შესწირა, უფალს.

— შეილო ჩემო, ჩემო ჯაფარ, ნეტავი ერთი შემეძლოს გულში ჩაგიკრა. მხოლოდ ეხლა მიაღწიე შენ ნამდვილ დიდებას და უკვდაებას: შენ შენი თავი შესწირე სხვის ბედნიერებას.

დაბრუნდა ტყვეობიდან ჯაფარი თუ იქვე საპყრობილე ში მოკვდა სხვა და სუვა ნაირათ გვიამბობს ხალხი. მისი სახელი კი ხალხის სსოვნაში არ დაიკარგება, მუდამ იცოცხლებს და დარჩება საუკეთესო მაგალითათ ადამიანის სიყვარულისა და თავგანწირულობასა.

ა. ფ.

(დასასრული)

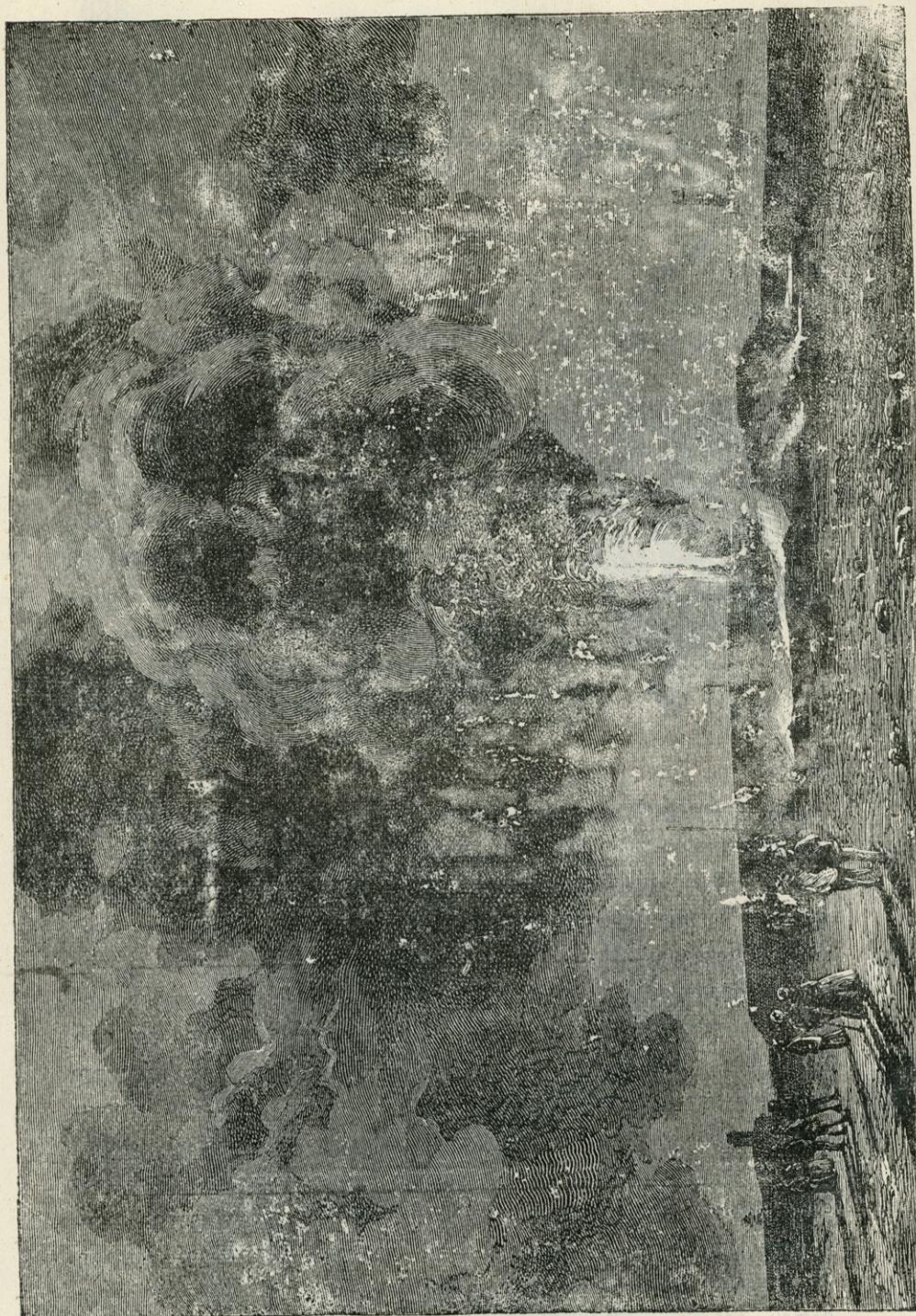
ნავთის წეაროები.

ღმოსავლეთისკენ, იქ სადაც ჩვენ
კავკასიონის მთებს მთავარი ქედი
უკავდება, და სადაც ამ ქედის ჩაქა-
ნებული ცხედარი კასპიის ზღვის
ზვირთებში შთაინთქმის, იმ ალაგს
ეწოდება აფშერონის ნახევარ — კუნ-
ძული. ეს ალაგი მთელ დედამიწის
ზურგზე განთქმული და გამოჩენი-
ლია, მაგრამ რითი? აფშერონის ნა-
ხევარ კუნძულს არა აქვს არც რიო-
ნის ხეობის შვენიერი და მდიდარი
ტრაპიკული ბუნება, არც ყაზბეგის

მთების და მის ცამდე ასულ კლდეების უძლეველი მედიოუ-
რება. პირ იქით აქ საშინელი ხრიოკი და მოტიტელებული
ბუნებაა. უნაყოფო მოყვითალო — ნაცრის ფერ ნიადაგზე მხო-
ლოთ აქა-იქ აღმოცენებულან დაბალი, უფერული ბუჩქები
და თუ სადმე შეხვდებით ხეს და ხეხილს ეგ მხოლოთ ადა-
მიანის ნახელოვნარია. არ ისმის აქ არც მხიარული ფრინა-
ველთ ჭიკვიკი, არც ნაკადულთა საამო ჩხრიალი და არც მწერ-
თა ბზუილი. ზოგჯერ და ისიც იშვიათად წააწყდებით ან
ხელიკს, ან დამშეულ კალის. ასე სიცოცხლე მოკლებულ
ბუნებას ზედ გამჟღარებია მარილის ხაშური და ეს უფრო
აძლიერებს ცუდს შთაბეჭდილებას და გულს უხურავს კაცს.

თუმცა გარენობით ეს ალაგი ასე უვარებისა, მაგრამ
მის გულში იმდენი აუარებელი სიმდიდრეა ჩამარხული, რომ
მთელ ქვეყანაზე არა აზგილი არ შეედრება. მოშავო მწვანე
შადრევანი ზოგჯერ ზევითაც ამოხეთქს და რწყამს მთელ არე-
მარეს. ამგვარათ მჩქეფარე ნაკადულს ჩვენ ვუწოდებთ ნავთს,
ეს ის ნავთია, რომელიც მთელ კაცობრიობას აძლევს იაფ

ଫେର ପ୍ରେସ୍ରୋ କେମନିଟେଲ୍ଯୁଙ୍କ ଉପରେ ପାରିବାରିକ ଚାରିଦିନ ଦିନ

და კარგ სანათს და რომელსაც მოძრაობაში მოჰყავს ათას ნაირი ორთქლის გემები და მანქანები, რაღაც შეშის და ნახშირის მაგივრათ სათბობათაც ხმარობენ.

კავკასიონის მთების კალთებზე და ხეობებში ძრიელ ბევრს გან არინ დაფანტული ნავთის წყაროები, მაგრამ ვერც ერთი აღვილი დედამიწის ზურგზე ვერ შეედრება ნავთის სიუხვით აფშერონის ნახვაზ კუნძულს, ეს ალავი მდებარეობს ბაქო-დან ჩრდილოეთისკენ 10—12 ვერსის მანძილზე, რომელსაც ბალახანს უწოდებენ. თუმცა ბალახანაში ძველის ძველითვე აგროვებდენ ნავთს, მაგრამ როცა მთავრობამ სრული თავი-სუფლება მიანიჭა ნავთის წარმოებელთ, მაშინ ნავთის წარმოება უმაღლეს წერტილამდე ავიდა და კავკასიის ნავთმა სა-შინელი მეტოქობა გაუწია ევროპის ბაზრებში ამერიკულ ნავთს.

დღეს ბალახანში აუარებელ აღგილზე წარმოებს ნავთის წყარო და ყოველ წლობით ორას-სამას მილიონ ფუთობით აგროვებენ ნავთს. აღვილი წარმოსადგენია, რა საშინელება უნდა მოხდეს ხოლმე ამ არემარებში და რა უბედურება უნდა და-ტრიალდეს თუ ვინიციბაა რომელსამე ნავთის წყაროში ცე-ცხლი ჩავარდა. ერთხელ ამ გვარი უბედურება მოხდა ამერიკის შეერთებულ შტატებში, პიტსბურგში,— ნავთის წყაროებს ცე-ცხლი მოედო...

ამიტომაც ბალახანზე წყაროების ახლო მახლო ცეცხლს თითქმის სულ არ ხმარობენ. მაგრამ ზოგჯერ მოხდება ხოლმე, რომ ცეცხლი გაჩნდება რომელსამე წყაროში. დააცემერდით ამ სურათს, გაჩაღებული ნავთის ჭიაკოკანა მხეს აბნე-ლებს, მართალია ვისაც უყვარს ძრიელი შთაბეჭდილება, იმის-თვის მშვენიერი სანახავია ამოდენი ცეცხლის შადრევანი, მაგ-რამ ბევრი უბედურება მოსდევს ამ ცეცხლს. ცეცხლის ჩაქრო-ბა ყოვლათ შეუძლებელია და ხალხი მხოლოთ იმასდა ცდი-ლობს, რომ ცეცხლი სხვა წყაროებზედაც არ გადავიდეს. რო-ცა ცეცხლ წაკიდებული ნავთის წყარო თავის თავათ ქრება ჯერ მაშინაც საშიშია, რაღაც წყაროს სილრმებში, დედამიწის გულში მაინც ცეცხლი გუგუნებს და აღვილათ შესაძლებე-ლია ხელ ახლად ზევით ამოვარდეს.

ნავთის წყაროები სიღრმით ერთ საუენიდან ვიდრე 40—50 საუენამდე არიან. სადაც შეიგულებენ ნავთს იმ ადგილს უზარმაზარ მათხაბებით — ბურლებით ხვრეტენ მიწას და თუ ბედმა გაულიმათ, მაშინ ამოვარდება ხოლმე უშველებელი შადრევანი ჭრებიანი ნავთისა. ოოცა მათხაბი ნავთამდე ჩაატანს ხოლმე ამ დროს საშინელი ხმაურობა ისმის დედამიწის გულიდან. დახელოვნებული მუშები შეიტყობენ აღრევე და საჩქაროთ მიატოვებენ იმ ადგილს და შორს გარბიან. ამ დროს ერთი კი დაიქუჩებს და უცბათ ამოვარდება ზევით ნავთის შადრევანი, რომელიც სამოც საუენის სიმაღლეზე ისვრის და ისეთი საშინელი ძალით, რომ ათ და ოც ფუთიან რკინის იარაღებს მიწიდან ჩალის მსგავსად ამოაგდებს ხოლმე. შადრევანი თუ პატარაა დღეში სამოც ათასს ფუთს ნავთს იძლევა, ხოლო დიდ შადრევნებთან დღეში ნახევარ მილიონამდე ფუთ ნავთს აგროვებენ.

ნავთის პატრონები ყოველ ღონისძიებას ხმარობენ, რომ ეს ძვირფასი საქონელი უბრალოთ არსად დაკარგონ. ამ აზრით ბევრნაირი აუზები და ბაკები იმართება, მაგრამ ზოგჯერ ისე მოულოდნელათ იცის შადრევანმა გაძლიერება, რომ არავითარი ხერხით არც მისი შეყვენება შეიძლება, აღარც მომზადებული აუზები ჰყოფნის და პატრონის თვალ წინ ოხრათ იკარგება დიდ ძალი ნავთი.

ამ მოულოდნელ მოვლენას მეცნიერები იმით ხსნიან, რომ დედა-მიწის გულში ათას ნაირი ოშეივარი (გაზი) გროვდება და როცა იქმდე გაძლიერდება, რომ ველარ თავსდება თავის ალაგსს, ამ დროს გამოსასვლელ ალაგს ექებს და სწორეთ მაშინ მოაწვება საშინელი ძალით ნავთის წყაროს და ადვილად წარმოსადგენია ამოდენა ძალის უნარი.

1873 წელს სრულებით მოულოდნელათ ერთი ისეთი საშინელი შადრევანი ამოხეთქა, რომ განუწყვეტლათ ცაში ისვრიდა აუარებელ ნავთს. შადრევნის პატრონებს მთლად დაეკარგათ დაგორები. განა შესაძლო იყო იმ სივრცის ჭურჭელი ჭქონლა კაცს, რომ ეს ამოდენი აუარებელი ნავთი მოეგროვებინა? შადრევანის შეჩერება და ჩაქოლვა ყოვლათ შეუძლებელი იყო და ამ გვარათ გაოხრდა იმოდენა სიმღიდრე. შადრევანმა მორწყო მის გარშემო მდებარე მინდვრები

და ამოავსო ორმა-ფოსოები. ნავთის ტბებში ნავებით დაცუ-
რავდენ და ნავთის ნაკალულები ზღვისკენ მიჩხრიალებდენ.
ამბობენ მაშინ 13 მილიონი ფუთი ნავთი დაიღუპაო.

მეორეჯერ, 1887 წელს, უფრო საკვირველი ამბავი შოხ-
და: ერთი ისეთი უშველებელი შადრევანი ამოვარდა, რომე-
ლიც ოთხმოც საუნის სიმაღლეზე ისვრიდა და საათში ორ-
მოც-ათას ვედრა ნავთს იძლეოდა! არავითარი ხერხით არ
შეიძლებოდა ამ წარმოუდგენელი ნაკალულის შეჩერება.
ნავთთან ერთად შადრევანს მრავალი ქვიშა ამოჰქონდა. გა-
ძლიერებულ ქარს ეს ქვიშა ექვსის ვერსის მანძილზე, ბაქომდე
მიჰქონდა, სადაც სახლების ბანები, ეზოები და ქუჩები მოკირწყლა.

ახლა ნავთის წყაროების ახლო წინდაწინვე ამზადებენ
უშველებელ ორმოებს ქვითკირით და ცემენტით ნაშენთ. თი-
თო ამ გვარ ორმოში ორასი ათასი ფუთი ნავთი თავსდება.
ამ ორმოებიდან რვა ვერსის მანძილზე ნავთი მილებით ბაქომ-
დეა გაყვანილი. იქ ნავთს ქარხნები სწმენდენ.

დედამიწის გულიდან ნავთი მოშავო მწვანე კუპრივით
ამოდის და ჩვენ ლამპრებში რომ ნავთს სანათად ვემარობთ,
ეგ ქარხნებშია გამოხდილი და დაწმენდილი, როგორც ჭაჭი-
დან არაყი, ან არაყიდან სპირტი გამოხალოთ, ისე უბრალო
ნავთის კუპრიდან წმინდა ნავთს ხდიან სანათად. მაგრამ ამ
ნავთის კუპრიდან მარტო სანათ ნავთს კი არა ჰედიან.

ბუნებით ნავთი, ანუ მიწის კუპრი მოშავო მწვანე ფერი-
საა და თუ არაფერმა არ დაუშალა თავის თავად ჰაერზე ამო-
ქრება და მონარჩენი შავათ მაგრდება. ამას ეწოდება ასფალ-
ტი. ნავთილანვე ბუნება ამზადებს მიწის სანთელს, რომელსაც
ბაქოში ნევთიგილი ეწოდება.

როცა ნავთის ქარხნებში მოაქვთ ნედლი შეუმუშავებე-
ლი ნავთი ჯერ მძლავრ გოგირდ-მუავეში აზავებენ და შემ-
დეგ ათასნაირ მანქანებში სპირტივით ხდიან.

ცეცხლს რომ უძლიერებენ და სიცხე ავა 300 გრადუ-
სამდენ მაშინ გამოიხდება სანათად სახმარებელი-დაწმენდი-
ლი ნავთი ანუ კერისინი, რომელსაც ჩვენ ლამპრებში ვემა-
რობთ. მეტი სიცხე რომ მოვახმაროთ გამოიხდება პარაფინი,
რომელსაც ვემარობთ იატაკების საწმენდათ. ზოგიერთ პარაფი-

ნიდან მზადდება ვაზელინი. სხვა დანარჩენი მანქანების ბურ-ლებში და ჭახრაკებში წასასმელათ იხმარება ისე, როგორც ჩვენ საპონს ვხმარობთ ურმის ღერძისთვის, ესევე მონარჩენებს შეშის და ნახშირის მაგივრათ ხმარობენ. კავკასიის ნავთს შეუძლიან მთელი ქვეყნის ბაზრები მორწყოს ნავთით, რომ მისი გატანა არ უჯდებოდეს ძვირათ. ამისთვის შემოიღეს მი-ლებით ნავთის გადატანა პირდაპირ ბაქოდან ბათუმამდის და იქიდან გემებით გაიტანენ ხოლმე.

ახლა მოვიხსენიოთ საიდან და როგორ წარმოსდგება ნავთი. ნავთის თვისება და მისი შემადგენი ნაწილები ქიმიურათ ძლიერ კარგათ არის გამოკვლეული, მაგრამ საიდან, როდის, რა მიზეზით და რისგან წარმოსდგა ნავთი ჯერ აქნო-ბამდე მეცნიერებსაც ნამდვილი ვერ შეუტყვიათ. ზოგი მსწა-ვლელი იმ აზრისაა, რომ ძრიელ ძველის-ძველათ, ქვეყნის წარლვნამდე აქ სხვა ზღვა იყო და იმ ზღვის პირზე მრავალი ცხოველი ცხოვრებდა და მცენარე მცენარეობდათ. როცა ათასნაირ გადაბრუნ-გადმობრუნების დროს ეს გვამნი მიწის გულში მოჰყვენ ძრიელმა ცეცხლმა და სიცხემ დამპალ ცხო-ველების და მცენარეების მონარჩენებიდან გამოხადა ნავთის კუპრი. ეს მოსაზრება უფრო იმაზე არის დამყარებული, რომ ნავთის წყაროებში ყოველთვის მოიპოვება მარილი და მარი-ლის წყალი.

უფრო კი იმ აზრისანი არიან, რომ დედა-მიწის გულში მრავალ ლითონთა შორის რკინაც სანთელივით გალხობი-ლიათ და როდესაც წყლის საშინელი ცხელი ორთქლი იმ ნაირ რკინას შეხვდება, რომელსაც ნახშირბადიც ურევია და თუჯი ეწოდება, მაშინ ამ თუჯიდან იხდება ის, რაც ჩვენ ნავთს უწოდებთო.

ბუნების მეტყველების მოუვარე.

ამბავი ერთი კაცის ცხოვრებისა

სახურველი ლამპა.

ელექტრონის სინათლე ორნაირი არის. ერთი მოგრკალო და მეორე სახურველი ლამპა. თვით ამგვარი სახელები გვიჩვენებენ მათ შორის რა განსხვავებაც არის. მოგრკალო სინათლეს მივიღებთ ჰაერის შემწეობით ელექტრონის მიღენით ერთი კუთხიდან მეორე კუთხემდის. სახურველი ლამპის ძალას კი მივიღებთ იმ გვარ ელექტრონის მიღენით, რომელიც ძალიან წმინდა მავთულის მინაგვანია და სინათლის ძალის გამტარებელი, თუ ძალიან გავახურებთ.

მოგრკალო სინათლე თვალს სჭრის ადამიანს სითეთრით და მას ხმარობენ ქუჩების გასანათებლათ, დიდრონ დარბაზში საცა ხალხი თავს იყრის. სახურველი ლამპის სინათლეს კი ხმარობენ უბრალო ლამპის მაგივრად და კიდევა სწევს მის მაგივრობას.

ძეელი და ახალი ქვეყნების ელექტრო-ტეხნიკები დიდი ხნის განმავლობაში სცდიდენ მრავალ გვარათ ამ ელექტრონის სინათლის ძალებს. როდესაც თვრამეტ საუკუნის დააწყისში ბევრგან ხმარებაში შემოვიდა მოგრკალო სინათლე და თითქმის განდევნა სრულებით გაზის სინათლე, მაშინ სახურველი ლამპის სინათლის მოწყობა უკან იყო ჩამორჩენილი.

ღიდი ძალა მოუნდათ გამომგონებლებს და სწავლულებს, რომ მოენახათ ისეთი ელექტრონის გამატარებელი ძალა, რომელიც გაუძლებდა გახურვებას, რომ არ დაფშვნილიყო

და არ დაშლილიყო. საქმე ამაში იყო და ეს კი ძნელი მო-
სახერხებელი აღმოჩნდა. ჯერ დიდი იმედები լქონდათ ლითო-
ნის მავთულისა, მაგრამ ბევრი გამოცდის შემდეგ დარწმუნ-
დენ, რომ თუ ლითონს ძალიან გაახურებენ—გადნება.

ფრანგების და რუსების ტეხნიკებმა დაიწყეს გამოცდა.
ნახშირისაგან გაკეთებულ მავთულებზე, რომლებსაც ჩასდებ-
დენ ხოლმე უჟაერო მინის ხუფში. ამ გვარი ცდა უფრო
ხელსაყრელი გამოდგა, მაგრამ მოშზალება ნახშირისაგნ ისე-
თი წმინდა მავთულისა—ძალიან ძნელი და შეუძლებელი იყო
და ეს გამოცდებები უფრო მეცნიერებებისთვის გამოდგებოდა
ხოლმე.

პრაქტიკულათ ელექტრო-ტეხნიკები ხმარობდენ სპი-
ლენძს, რომლის გაღნობა აგრე რიგათ ადვილი არ იყო.

საქმე ამ მდგომარეობაში იყო, როდესაც ედისონმა 1877
წ. ხელი მოჰკიდა ამ საქმეს. ისიც ფიქრობდა ჯერ სპილენძი-
გამოეყენებინა, მაგრამ მალე დარწმუნდა, რომ ეს შეუძლე-
ბელია.

რაკი ხმა გავრცელდა, რომ ედისონმა მოჰკიდა ხელი ამ
საქმეს და ასე თუ ისე დააბოლოვებს კიდეც ამერიკელ მრე-
წველებმა მაშინვე გამოიღეს დიდი თანხა, შეალგინეს საზოგა-
დოება, რომ უფრო ადვილათ მოეწყოთ სახურველი ლამპის
სინათლე. ედისონს გამოცდებებისთვის აძლევდენ დიდ ფულს,
რადგან ამერიკაში მას დიდი ნდობა და პატივი ჰქონდა.

ამ ნდობამ, ამ ხელის შეწყობამ გამოიწვია მენლო-პარკ-
ში გაცხარებული მუშაობა.

საქმე იმაში იყო, რომ უნდა აღმოეჩინათ ისეთი ნახში-
რის მავთული, რომელიც შესძლებდა აეტანა მხურვალება
და არ დაშლილიყო. გამოსცალეს ყველა საგნები, რომელიც
კი ნახშირათ გადიქცეოდა: ყაველ გვარი ლითონები, მავთუ-
ლები, რომელიც ქვის ნახშირის კუპრისა იყო, ხეს წებო და
თვით მცენარეებიც.

დღე და ღამე გაცხარებული მუშაობა იყო.

ასე გავიდა ერთი წელიწადი, სანამ ედისონმა არ მოი-
გონა ისეთი სახურველი ლამპა, რომელიც 48 საათის განმავ-
ლობაში შეუწყვეტლივ ენთო ხოლმე.

ი ეს საქმე, როგორ მოხდა.

აუარებელ გამოცდებებმა ედისონი მიიყვანეს იმ დასკვნამდის, რომ მხოლოთ მცენარეების ღეროები, ბოჩქოები, რომელსაც ნახშირათ აქცევენ, შესძლებენ ისეთ ნაირ გახურვებას, რომ არ დაიშალენ. 1879 წ. ოქტომბერში მან დაიწყო ბაბბის ღეროს, ბოჩქოების, ისეთი გახურვება, რომ ელეკტრონის ძალის მიმცემი გამხდარიყო სახურველი ლამპისათვის.

ამ გვარი მუშაობა ნამდვილი სატანჯელი იყო.

ვერც ედისონს, ვერც მის ამხანაგს ბეშლორს დაავიწყდებათ ის ხუთი დღის თავ-აულებელი მუშაობა, რომელიც შათ დანახშირებულ ბაბბის ღეროსაგან მავთულის გაკეთებას მოაწომეს.

როგორც რომ მოამზადებდენ ამგვარ ღეროდან მავთულს და ცუცხლს მიაკარებდენ, მაშინვე დაიშლებოდა, დაიფრინებოდა. ყოველი ამგვარი დამარცხება ედისონს და მის ამხანაგს აკარგვინებდა რამდენიმე საათის მძიმე მუშაობას.

ბოლოს 18 ოქტომბერს გააკეთეს გრძელი მავთული, მაგრამ მიაკარეს თუ არა ელექტრონის გამატარებელი ძალა მაშინვე დაიფრინდა.

დაღალულნი, დასუსტებულნი და მთლათ დატანჯულნი იდგენ ესენი თავიანთ ლამპასთან, მაგრამ არც ერთ მათგანს ფიქრათ არ მოსვლია ხელი აელო ამ საქმისაგან.

— შენ ხომ არ მომცილდები და ისევ ჩემთან იმუშავებ სახურველ ლამპის გაკეთებაზე? დაეკითხა ედისონი და თან რწმუნებით შესცემოდა თავის ამხანაგს.

— რასაკვირველია, უთხრა ბეშლორმა და საქმე განაგრძეს.

სხვა-და-სხვა ნაირათ სცდიდენ მუშაობას. მაგრამ ვერა ეშველათ რა. იქნება მათ მოთმინებასაც ბოლო მოჰლებოდა, რომ 20 ოქტომბერს, დილა ადრიანათ არ გაეკეთებინათ მათ კარგა მოგრძო ნახშირის მავთული და არ მიემაგრებინათ ელექტრონის ძალის გამატარებელთან. ბეშლორმა დიდი ამბით იიღო ხელში ეს მავთული სახელოსნოში წასაღებათ, მაგრამ ეზოში გავლის დროს, შემოუბერა დიდმა ქარმა და ნახშირის მავთული ერთ წამს დაიშალა.

ამას ვეღარ გაუძლო გაშმაგებულმა ბეშლორმა და ედისონს შესძახა:

— არა, მეტი აღარ შემიძლია... ოთხი დღე და ღამე არც მძინებია და არც მიჭიმია რამე, მეტის ატანა შეუძლებელია, თავს ვანებები. მაგ სახურველი ლამპისა აღარა მჯერა — რა!

ედისონმა გაიგო ეს სიტყვები, მაგრამ თითქოს არაფრათ მიიჩნია და არც სასიამოვნო არა არის რა, მაგრამ ჩვენ ჩვენი საქმე უნდა განვაგრძოთ, სანამ არ გვმართავთ სახურველ ლამპას... ამაში ხომ მეთანხმები, ამხანაგო?

— რა უაგრძართა, ძმაო, შენ დღეს რაღაც ქეიფზე არა ხარ. რასაკვირველია აქ სასიამოვნო არა არის რა, მაგრამ ჩვენ ჩვენი საქმე უნდა განვაგრძოთ, სანამ არ გვმართავთ სახურველ ლამპას... ამაში ხომ მეთანხმები, ამხანაგო?

ბეშლორმა მძიმეთ ამოიოხრა. როგორი კარგი კაცი იქნებოდა, როგორი მეგობარი, რომ ედისონს, თავის მასწავლებელს, არ დასთანხმებოდა.

ხელ ახლათ, თავ აუღებლათ შეუდგენ მუშაობას. მთელი ლაბორატორია დიდი მუჟაითოთ თვალს ადევნებდა ედისონის და მის ამხანაგის მუშაობას. როგორსაც ბოლოს სახურველი ლამპა მზათ იყო, ამ ორ გმირს გარს შემოერტყენ ყველა მუშები, მოსამსახურნი, თანაშემშენი... არას დროს, არც ერთ მოლრუბლულ და ნისლიან დღეში მზეს ისე არ გაუნათებია, როგორც ახლა ანათებდა ახალი გამოგონილი პატარა ლამპა. ამათ მხოლოთ ახლა მოინდომეს დასვენება, დაძინება. მათ ძილის დროს ოცდა ათზე მეტი ტეხნიკი ყურადღებით თვალს ადევნებდენ, რამდენს ხანს გაანათებს ეს საოცარი ლამპა.

ედისონს გაეღვიძა თუ არა, მაშინვე მოიკითხა ლამპა. შევიდა ლაბორატორიაში და ნახა, რომ თურმე 48 საათი შეუწყვეტლივ ენთო. ედისონს ამისი იმედი სრულებითაც არა ჰქონიდა.

შემდეგ ხშირათ იგონებდენ ეს ორი ამხანაგი იმ საშინელ ხუთ დღე და ღამეს, რომელსაც ხუმრობით დაარქვეს: „სახურველი ლამპის საშინელი მშობიერება“.

ლამპა დაიბადა და მას არა ძალა არ გაანადგურებდა.

იმავე წელიწადს ედისონმა დატვირთა ოკეანეს ერთი უდიდესი გემი „კოლუმბია“ 115 ამ გვარი ელექტრონის ლამპით, მეტე თავის ლაბორატორიაში გამართა ელექტრონის სინათლე 700 ამ გვარი ლამპით.

აქციები იმ საზოგადოებისა, რომელიც ეხმარებოდა ფულით ამ სახურველ ლამპებს, პირველათ ლირდა 200 მანეთი. მერე ისე აიწია ფასი, რომ 6000 მანეთათ ჰყიდდენ. ყოველ მხრიდან მოდიოდა აუარებელი ხალხი ამ საოცარი ლამპების სანახავათ. ამერიკელ გაზეთებმა, ედისონის ლამპის შესხებ, უცნაური ამბებით ყველას უურები გაუჭედეს.

მთელმა ამერიკამ და მერე მთელმა ევროპამ ხელ ახლათ დაიწყეს ლაპარაკი ერთ კაცზე, და ეს კაცი იყო — ედისონი. ის კი მყუდროთ იჯდა თავის ლაბორატორიაში და ცდილობდა ეპოვნა ნახშირის მავთულისთვის ახალი მასალა, რაღან მას არ აკამაფილებდა, რომ მხოლოთ 48 საათს შეეძლო ამ ლამპას სინათლის მიცემა. ბევრი დაკვირვების შემდეგ მან აღმოაჩინა, რომ ბამბუს ან ინდოეთის ლერწმის ლეროები ძალიან გამოსადეგი იქნება.

ამ მასალის შემწეობით მოახერხა, რომ ლამპა შეუწყვეტლივ ასი საათის განმავლობაში აძლევდა სინათლეს.

ედისონმა კარგათ იცოდა, რომ ბამბუ სხვა და სხვა ნაირია და უნდა გამოეცადნა, რომელი ამჯობინებდა, ამიტომ მან დედემიწის სხვა და სხვა მხარეს დაგზავნა ხალხი, რომ ყოველ ნაირი ბამბუ ეშოვნათ მისთვის.

1880 წელს მან ჩინეთში და იაპონიაში გაგზავნა ვილიამ მურა, რომელმაც მოუტანა აუარებელი ლერწმის ნიმუშები. მაშინ უფრო დარწმუნდა ედისონი, რომ ყველაზე უკეთესათ გამოლგება ინდოეთის ლერწმის ლეროები. იმ დროს მას ჩაუვარდა ხელში ვიღაცის მოგზაურობის აღწერა, სადაც იყო აღნიშნული, რომ მდინარე ამაზონკის ნაპირებზე არის ზამბუს მშვენიერი ხეობა.

ედისონმა მაშინვე ერთი თავის თანაშემწეთაგანი მაკ-გუვანი გაისტურა იქ, რომ მას უსიკვდილოთ მოენახა ეს ბამბუს ხეობა.

თუმცა წიგნში დაწვრილებით არაფერი არ იყო აწერილი, მაგრამ მაკ-გუვანი უშიშარი და გამბედავი კაცი იყო, აღტაცებით და დიდი იმედებით გაემგზავრა. არ ერიდებოდა ოკენებზე გადასვლ-გადმოსვლას, გაუვალ ტყეებში და თვალ გაუწვდენელ უდაბნოებში გავლას. თავის მოგზაურობის დროს ის მხოლოთ ველურებს ხვდებოდა და გესლიან გველებს და გარეულ მხეცებს ებრძოდა.

მისი თანამგზავრნი შეშინებულნი როვებდენ მას. მასვე
ტანჯავდა შხამიანი ბუზების კბენა, ის წამ და უწუმ სიკვდი-
ლის პირათ იღვა. ერთხელ კიდევაც ვეფხს ჩაუვარდა, მეორეთ
კინალამ მაღრჩობელა გველმა იმსხვერპლა, მაგრამ ყოველთვის
მარჯვეთ გადურჩებოდა ხოლმე.

ასი დღის განმავლობაში მაკაგუვანს ტანთ არ გაუხდია
და მხოლოთ ტყის ნაყოფით იკვებებოდა. როდესაც დაბრუნ-
და სამშობლოში ნამდვილათ ველურს მიეგვანებოდა. სამაგიე-
როა, მან მოუტანა ედისონს ისეთი ჯიშის ბამბუ, რომელიც
აქამომდის არავის არ ენახა. ამასთანავე სახელი გაითქვა, რო-
გორც უშიშარი და გამბედავი მოგზაური.

ედისონი მაინც არ დაკმაყოფილდა და მაშინვე ხელ-ახ-
ახლათ გაგზავნა გუვანი მხოლოთ სხვა მხარეს. ამ ხელათ
მგზავრს ცუდათ მოუვიდა საქმე. იგი დაიღუპა.

ვინ იცის ველურებმა ბრძოლაში დასძლიეს. ან იქნება,
დამპალი ციებით ავათმყოფი, ამხანაგებმა სადმე გზაზე მიატო-
ვეს! თუ რა დაემართა, — ეს არის გაუვალი ტყის საიდუმლო.
ამ კაცის, როგორც ბევრი სხვა გამბედავი მოგზაურის კვალი
დაიკარგა.

ედისონმა მის მაგიურიდ მერე სკოლის მასწავლებელი
რიკალ ტონი გაგზავნა.

სკოლის მასწავლებელი და სახელ-განთქმული ედისონი
მეზობლათ ცხოვრობდენ. რიკალტონს თავი მოჰქონდა ამ მე-
ზობლობით, თუმცა ედისონი მას არც ერთხელ არ გამოლა-
პარაკებდა. ერთხელ 1888 წ. მან მიიღო ედისონისაგან წე-
რილი, რომლითაც ის იწვევდა მას თავის ლაბორატორიაში.
რიკალტონი მაშინვე მივიდა მასთან.

ედისონი გამოეგება და ჰქითხა:

— გიყვართ მოგზაურობა?

რიკალტონისთვის ამაზე უკეთესი სიამოვნება არა იქნე-
ბოდა რა და მიუგო:

— ძალიან.

— კარგი, მე მჭირდება კაცი ბამბუს საშოვნელათ ჩემ
სახურველი ლაპისითვის. მცენარეების გარჩევა ხომ იცით?
გინდათ იკის როთ ეს საქმე?

რიკალტონს შერცხვა, მაშინვე პასუხი ვერ მისცა.

— განა არ გინდათ?

— რიტომ. ძალიანაც მინდა! მოუგო საჩქაროთ რიკალტონშა.

— როდის წახვალთ? ჰქონხა ედისონშა.

რიკალტონი ასე მალე ვერ წავიდოდა, სასწავლებელი უნდა სხვისთვის ჩაებარებინა, ოჯახის საქმეები მოეწყო.

— მე მეგონა ხვალვე წახვიდოდით, უთხრა მან.

ორი კვირის შემდეგ სკოლის მასწავლებელი ძალიან კმა-
უოფილი და მხიარული გაუდგა გზას, ჯერ ინგლისში წავიდა
და მერე კუნძულ ცეილონში. აქ მან დაჰყო სამი თვე. დამე-
ძილი არ ჰქონდა — ებრძოდა გესლიან გველებს და შხამიან
მწერებს. მეტადრე გაჭირებული ჰქონდა საქმე ინდოეთის წურ-
ბელასაგან, რომელიც უმოწყალოთ სწორს ხოლმე ადამიანის
სისხლს.

ცეილონიდან ის გაემართა გიმალაის მთებამდის, ეს ისეთ
ადგილებში მოგზაურობდა, სადაც აქამდის არც ერთ თეთრ
კაცს არ გაეჭაჭანებინა. პევრი ვაი-ვაგლახი გადახდა თავს,
ბევრ საშიშარ ამბავს თავი დაახწია და ბოლოს იაპონიაში
მივიდა,

რიკალტონს წასვლისას ედისონშა უთხრა:

— თუ თქვენ ისეთ ლერწამს მიშოვით, რომელიც უჯო-
ბინება ახლანდელს, თქვენი მოგზაურობის მიზანი შესრულე-
ბული იქნებათ.

რიკალტონმა იპოვა ისეთი ორ გვარი ლერწამი, რომე-
ლიც სჯობდა ედისონის ყველა წინააღმდეგ ლერწამს — ბამბუს
და დიდი კმაყოფილი დაბრუნდა.

სწორეთ ერთი წელიწადი მოუნდა ამ მოგზაურობას.
ედისონის მონდობილობა მშვენივრათ შეასრულა და ყგონა,
რომ მის მოტანილ ბამბუს დააფასებდენ.

სანამ რიკალტონი ბამბუს ძებნაში იყო, ედისონმა მოა-
ზადა ისეთი ლითონის მავთული, რომელიც ლერწმის ლერი-
ზე გამძლე იყო.

რიკალტონი მოგზაურობილან დაბრუნდა თუ არა, მაში-
ნვე წავიდა ლაბორატორიაში ანგარიშის ჩასაბარებლათ.

ედისონი ამ დროს გზაში შეეფეა.

ის დაფიქტებული მიდიოდა დაზანტულივით ჩამოარ-
თვა გაწვდენილი ხელი და უხალისოთ ჰქითხა:

— რა ჰქენით, იპოვეთ ბაშბუ?

რიკალტონმა პასუხიც ვერ მოასწრო — ედისონი ისე გაქრა.

მაშინ მიხვდა რიკალტონი, რომ ის იყო ერთი პატარა ბურღლო ედისონის უშველებელ მანქანაში.

მეორე დღეს ედისონმა ყურადღებით მოისმინა რიკალტონის თავგადასავალი, მაგრამ მისი მოტანილი ლერწამი აღარ გამოადგა.

ამ მოგზაურობაზე ედისონმა ცუდ-უბრალოთ დახარჯა 60,000 მანეთი. ედისონს არაფრათ მიაჩნდა არც ფულის ახარჯვა, არც ძალ-ლონისა, როდესაც მიზნის ასსრულებამდის მიღებოდა საქმე.

სახურველი ლამპის გამოგონებამ ედისონს დიდი ფული და დიდი სახელი შესძინა.

პარიზში 1881 წელს ელექტრონის გამოფენაზე ედისონმა მიიღო ხუთი ოქროს მედალი და ერთი საპატიო დიპლომი. ერთმა მისმა მეტოქემ, ინგლისელმა სვანმა, ისიც აკეთებდა სახურველ ლამპებს, შემდეგი ტელეგრამა გაუგზვნა ედისონს:

— თქვენ გერგოთ პირველი ჯილდო. მოგილოცავთ.

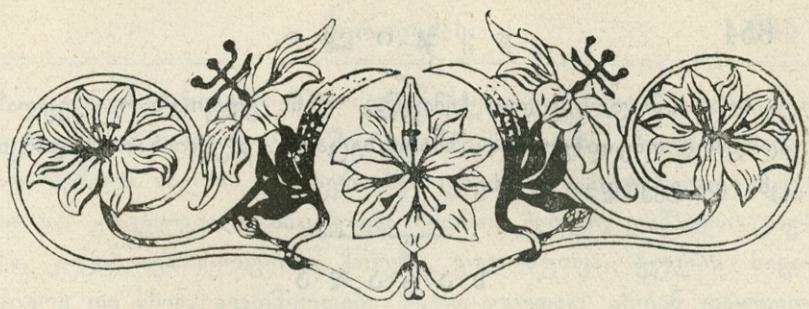
ერთი წლის შემდეგ მან გამართა ბროლის სასახლეში, ლონდონში, გამოფენა. და მისმა სახურველ ლამპამ დიდი ყურადღება მიიპყრო. მას აქეთ ყველგან თვით მიყრუებულ ადგილებშიაც შემოიღეს ამ ელექტრონის ლამპების ხმარება.

ის აძლევს სინათლეს ყველა დიდრონ ქალაქებს, სახლებს, ბნელ მაღაროებს და ცივ და ღრმა ზღვებში, ოკეანებში, ჩამსვლელებს უნათებს გზებს.

როდესაც უზარმაზარი გემი დასცურავს და აპობს უშველებელ ოკეანეს, როდესაც მატარებელი მიფრინავს გაქქარებული ბნელ ღვირაბებში ყველგან დარაჯათა დგას ეს ელექტრონის ლამპა. ის როგორც ერთგული მეგობარი ჰევანტავს სიბნელეს, გვინათებს გზას და ყველგან ჰევენს შეიარულობას.

(შემდეგი იქნება)

შეფეხ მრეკლე და გლეხი.

რო მშვენიერ დღეს მეფე ერეკლე დიდალის ამალით
გაემგზავრა სანადიროთ. ბევრი სიარულის შემდეგ კვე-
რნაკის მთაზედ დასხდენ დასასვენებლათ. გაიგო რა მათი
მოსვლა მახლობელ სოფელში მცხოვრებმა მეტად მღიდარმა
გლეხმა, ხელად მშვენიერი სადილი მოუმზადა და წაულო. მო-
შივნული მეფე-ამალი მალე შემოუსხდა სუფრას, გლეხს კი
უთხრეს სუფრის ბოლოს დამჯდარიყო. წითელმა ღვინომ ყვე-
ლანი გაამხიარულა. მეფემ ბრძანა: დიდებულო თავად — აზნა-
ურნო, ყველა თქვენგანმა ლექსი უნდა მითხრას სიმღერითა.

ბევრი აღარ ალოდინეს, ყველამ რიგ-რიგათ წარმოსთქვეს
ლექსები სიმღერითა.

ბოლოს ჯერი მიღვა გლეხ-კაცხედაც. გლეხმა ერთი.
ჩაახველა, ხმა ამოიშმინდა და დაიწყო:

„ღმერთმა ხომ იცის, ბატონო,

კვერნაკი ღიღი მთა არის.

სამოცი ნიშა ხარი მყავს,

იმათთან წაბლა სხვა არის.

სამოცი ნიკორა ზაქი,

იმათი დედა სხვა არის.

სამოცი იაბო ცხენი,

საშენებელი სხვა არის.

სამი ათასი ცხვარი მყავს,

მათი ბატკანი სხვა არის.

რითიც რომ კაცი დარჩება,

აზნაურობა რა არის?!

მეფეს ძალიან მოეწონა გლეხის ნათქვამი ლექსი და

უსახრა: „მოდი შვილო ჩემთანა, შენ ყოფილხარ ყველაზე მდიდარი თავადზეც და აზნაურზეცაო“. გულიანათ გადაჰკო-ცნა და გვერდით მოისვა.

შ ა რ ა დ ა.

(წარმოდგენილი მ. ლელაშვილის მიერ)

პირველი თვის სახლს ატარებს,
არის ოთხფეხი ცხოველი;
წყალშიაც ცხოვრობს, ხმელზედაც,
არაფრისაა მოხოველი.

მეორე — ქვაა მაგარი,
ფოლადით ცეცხლის მფრქვეველი;
მთლათ ხის ჭურჭელი, წყლისათვის,
წინათ ვხმარობდით ყოველი.

სახუმარო გამოცანა.

(რუსულიდან. მისგანვე).

დამისახელეთ კვირაში ხუთი დღე, მხოლოდ შემდეგი
სახელები არ ახსენოთ: ორშაბათი, სამშაბათი, ოთხშაბათი,
ხუთშაბათი, პარასკევი, შაბათი, კვირა.

ფრინველების საავადმყოფო.

ერთმა ქალმა, უთუოდ კეთილმა და გულ-შემატკივარმა,
ნიუ-იორკში ფრინველების საავადმყოფო დაარსა. საავადმყო-
ფოს გახსნისათანავე ორი დღის განშავლობაში ხუთასზე მეტი
ავადმყოფი და დავრდომილი ფრინველი იყო დაბინავებული.

ყველა ფრინველს თავ-თავის სუფთა გალია აქვთ და შიგ
თბილი და რბილი ბუდეები. ყველა ვალიაში მილია გაყვა-
ნილი რომლის შემწეობით თბილი და ცივი წყალი გამოდის
და ფრინველებიც როგორი ჰავის წყალია საჭირო და მარგე-
ზელი ბანაობენ.

უკელა ფრინველებზე მეტად ჩვენი საწყალი პატარა ბელურები ამ საავათმყოფოში იფარავენ თავს. რადგან ისინი აღამიანთან ახლოს სცხოვრობენ და იმათი ნასუფრალით იკვებებიან ყოველგვარი სნეულება სჭირო: ჭლეჭი, დამპალი ციება, კუჭის ავათმყოფობა, ქარები, გულ-ხუთვა, გულის სიგანიერე და სხვა, ავათმყოფები ჯგუფ-ჯგუფათ არიან დაყოფილნი. ყოველ დღე ექიმი და ზედიმხედველი ავალმყოფებს შინჯავენ.

სწამლობენ ისე და იგივე წამლებით, როგორც აღამიას ნებს: დაზელა, ქინაქინა, დასამშვიდებელი წამალი, იოდი, სასაქმებელი ზეთი და სხვა.

კოლიციელის ძაღლი.

პოლიციელი ბატონი რონქე ვერსალში (კხოვრობდა და თავისი ძალი სახელათ „საყვირე“ განუშორებლივ თან დასდევდა. ერთ დღეს რონქე თავისი ძალლით დუქნების დასათვალიერებლათ წავიდენ, რონქე ფიქრებში გართული თავ-აღებული მიდიოდა და ამ დროს მათ ერთი ინგლისელი უერფეთა. „საყვირეს“ როგორც ეტყობა ეს ინგლისელი არ მოეწონა, ფეხებში მივარდა და შარვალი დაუგლიჯა. რონქემა დიდი ბოდიში მოიხადა, ინგლისელი ამით დაკმაყოფილდა და შეპირდა, რომ საჩივარს არ ასტეხს. მერე ინგლისელმა მძიმეთ თავი დაუკრა და გაშორდა. „საყვირე“ მაინც თავისას არ იშლიდა, პატრონის ბოდიშს ყურადღება არ მიაქცია, გაექანა და თავის შსხვერპლს ეცა. რონქეს კიდევ ბოდიში უნდოდა გაემეორებინა, მაგრამ ამ დროს დაიხედა და უბეში საათი აღარა ჰქონდა. ეხლა კი გამოირკვა, რომ მისი მეგობარი და მორჩილი ძალი ასე უზრდელათ რად იქცეოდა!

ინგლისელს ჯიბეები გაუჩხრიკეს და საათი უპოვნეს.

ერთი სიტყვის ფასი.

გამოჩენილი ინგლისელი მოთხრობების მწერალი კოპლანგი ყოველ თავის დაწერილ სიტყვას ორ მანეთათ აფასებდა. იმის მოთხრობების გამომცემელს წიგნი ძალიან ძვირათ უჯდებოდა.

ერთხელ ერთმა ხუმარა კაცმა მიჰმართა კიბლინგს და მისწერა, რომ რაღაც ის ღარიბია და მთელი მოთხრობის ფასის გადახდა არ შეუძლია, სთხოვს მარტო ერთი სიტყვა მოსწეროს და თან თრი მანეთი აახლა.

კიბლანგი ძალიან ანგარიშიანი და ზრდილობიანი კაცი იყო, თრი მანეთი დაიტოვა და მოსწერა „გმადლობთ“.

